

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Управління фінансовою стійкістю підприємства

за матеріалами дочірнього підприємства
«Агат-Інвест», м. Київ

Студентки 2 курсу 7 м групи,
спеціальності 073 «Менеджмент»,
спеціалізації «Фінансове
управління», денної форми
навчання

Лейман Євгенії
Володимирівни

Науковий керівник –
д-р екон. наук, проф.

Ситник Ганна Вікторівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, проф.

Ситник Ганна Вікторівна

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТА	6
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ДП «АГАТ-ІНВЕСТ»	15
2.1 Оцінка структури активів та капіталу підприємства	15
2.2. Аналіз рівня збалансованості грошових потоків підприємства.....	26
2.3 Узагальнююча оцінка фінансової стійкості підприємства.....	30
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ДП «АГАТ-ІНВЕСТ»	38
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50
ДОДАТКИ	55

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах ринкової економіки від підприємства вимагається підвищення ефективності виробництва, конкурентоздатності, ефективних форм господарювання, управління виробництвом тощо. Важлива роль у реалізації цієї задачі приділяється аналізу діяльності підприємств, дослідженню та управлінню їх фінансової стійкості. За допомогою цього аналізу виробляються стратегія розвитку підприємства, обґрунтовуються плани й управлінські рішення, здійснюється їх контроль.

Потреба в розробці теоретичних підходів щодо дослідження фінансової стійкості полягає в забезпеченні стабілізації фінансового стану підприємств, заснованої на використанні інструментів стратегічного і тактичного фінансового менеджменту. Формування ефективної стратегії з подолання неплатоспроможності суб'єктів господарювання визначається перспективами розвитку фінансового менеджменту, переосмисленням підсумків попереднього розвитку, зміною якості моніторингу фінансового стану підприємств, розробкою алгоритмів діагностики кризових явищ, мінімізацією фінансових ризиків і раціональним управлінням фінансовими потоками.

Теоретичні основи і практичні методи забезпечення фінансової стійкості підприємств відображені в роботах вітчизняних і зарубіжних вчених, зокрема: Е.Альтмана, М.С. Абрютіної, І.О. Бланка, В.Х. Бівера, О.І. Барановського, Л. Бернстайна, М.Д. Білик, О.М. Волкової, Т.В. Головка, І.С. Гуцала, Н.П. Дробот, В.А. Дубрової, В.В. Костецького, О.В. Кнейслер, А.П.Ковальова, Т.М. Ковальчук, М.Я. Коробова, Р. Лиса, Л.А. Лахтіонової, Є.В. Мниха, О.В. Павловської, Н.О. Русак, Г.В. Савицької, В.К. Савчука, Р.С. Сайфуліна, О.О. Терещенка, М. Г. Чумаченка, А.В. Чупіса, В.В. Чепурко, А.Д. Шеремета та ін.

Мета і завдання дослідження. Мета випускної кваліфікаційної роботи полягає у вивченні теоретичних і методичних підходів щодо управління фінансовою стійкістю підприємства та формуванню практичних рекомендацій по його вдосконаленню на ДП «Агат-Інвест».

Для її досягнення необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити сутність поняття «фінансова стійкість» та охарактеризувати методи її оцінювання;
- здійснити аналіз й оцінку структури активу та капіталу ДП «Агат-Інвест»;
- проаналізувати рівень збалансованості грошових потоків ДП «Агат-Інвест»;
- здійснити узагальнюючу оцінку рівня фінансової стійкості ДП «Агат-Інвест»;
- окреслити напрями зміцнення фінансової стійкості підприємства шляхом ефективного використання інструментів фінансового менеджменту.

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовою стійкістю підприємства шляхом використання інструментів фінансового менеджменту.

Предметом дослідження є теоретичні основи та методичні підходи до управління фінансовою стійкістю підприємства.

Емпіричною базою дослідження є ДП «Агат-Інвест». Організаційно-правова форма господарювання – дочірнє підприємство. Підприємство складає фінансову звітність за спрощеною формою. Вид діяльності за КВЕД: 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна. Дата державної реєстрації – 23.09.2002. Місцезнаходження – бул. Лесі Українки, буд. 15, Печерський район, м. Київ, 01133. Середня кількість працівників на 31.12.2018 – 13 осіб. Основні економічні показники за 2018 рік: зареєстрований капітал – 266,5 тис. грн, власний капітал – -8 583 тис. грн, загальний обсяг активів – 9 822,4 тис. грн., виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – 64 179,2 тис. грн, чистий прибуток – 7 695,7 тис. грн.

Методи дослідження. Дослідження проводилося із застосуванням таких наукових методів дослідження: аналізу та синтезу (при визначенні предмету та об'єкту дослідження); діалектичний та абстрактно-логічний (при вивченні сутності категорії «фінансова стійкість», теоретичних узагальненнях та при формуванні висновків), економіко – статистичний метод (підпункт 2.1, 2.2), графічний (для наочного зображення отриманих результатів дослідження), системного аналізу (підпункт 2.3), порівняння та інші загальноприйняті методи і сучасні економіко-статистичні прийоми.

Інформаційне забезпечення. Під час написання випускної

кваліфікаційної роботи використовувалися навчальні матеріали з фінансового аналізу, загальної теорії фінансів, фінансів підприємств і фінансового менеджменту, наукові публікації та монографічні видання, присвячені проблемам фінансової стійкості підприємства та управління нею, законодавча база України, матеріали лекцій, звітність ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр.

Наукова новизна дослідження полягає у систематизації методів оцінювання фінансової стійкості та запропонованому на цій основі підхід до структуризації етапів її оцінювання шляхом введення таких етапів як оцінка складу і структури активу та пасиву підприємства; вдосконаленні підходу до інтегральної оцінки рівня фінансової стійкості шляхом введення до складу інтегрального показника таких коефіцієнтів як співвідношення оборотних та необоротних активів та коефіцієнт постійного активу.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій щодо вдосконалення механізму управління фінансовою стійкістю ДП «Агат-Інвест» та підвищення рівня його фінансової стійкості шляхом використання даних рекомендацій у діяльності підприємства.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень було обговорено на студентській науковій конференції «Пріоритети соціально-економічного розвитку суспільства» в Київському національному торговельно-економічному університеті 2 квітня 2019 року, тема доповіді – «Фінансова стійкість підприємств України». Також опубліковані у науковій статті «Вдосконалення коефіцієнтного підходу до визначення фінансової стійкості підприємства» - «Економіка і фінанси підприємства» : зб. наук. ст. студ. денної форми навчання / відп. ред. Г.В.Блакита – Київ: КНТЕУ, 2019. – Ч.2.– 167-170 с.

Обсяг і структура випускної кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Робота містить 33 таблиці, 2 рисунка, 3 формули, 7 додатків. Загальний обсяг роботи 61 сторінка.

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний етап розвитку підприємства характеризується негативним впливом значної кількості чинників, серед яких нестабільність податкового і регуляторного законодавства, інфляційні процеси, недоступність кредитних ресурсів, посилення конкуренції, невизначеність та низький рівень капіталізації фондового ринку, низький рівень інноваційної активності та багато інших. Недопущення або подолання негативного впливу таких чинників є основою стратегії розвитку підприємства.

Фінансова стійкість підприємства – це комплексна, багатофакторна категорія, що відображає відтворювальний процес і перебуває під впливом різноманітних фінансово-економічних процесів. Дана категорія характеризує економічні відносини, через які відбувається соціально-економічний розвиток підприємства. Комплексність категорії фінансової стійкості суб'єктів господарювання полягає у відображенні в ній рівня фінансового стану та фінансових результатів підприємства, його здатності виконувати свої зобов'язання та забезпечувати подальший розвиток при збереженні кредито- та платоспроможності і відносній незалежності від змін внутрішніх та зовнішніх чинників [4].

Проведений аналіз науково-методичних джерел свідчить про неоднозначність у визначенні поняття «фінансова стійкість». Так, згідно з електронною енциклопедією «Вікіпедія», фінансова стійкість – це певний стан рахунків підприємства, яке гарантуватиме його постійну платоспроможність. [7]. Підходи до визначення фінансової стійкості підприємства запропоновані вітчизняними та зарубіжними авторами представлені в дод. А.

Систематизація розглянутих підходів дозволила визначити, що фінансова стійкість розглядається у вузькому значенні як спроможність

підприємства за рахунок власних коштів забезпечувати діяльність або запаси і витрати, у широкому – як складова загальної стійкості підприємства й особливий фінансовий стан. Отже, фінансова стійкість підприємства означає здатність господарюючого суб'єкта функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів у мінливих умовах внутрішнього і зовнішнього середовищ.

Оскільки існують різні підходи до трактування сутності фінансової стійкості підприємства, то відсутній уніфікований підхід і відносно показників її вимірювання. На основі дослідження та узагальнення різних методичних підходів щодо оцінювання фінансової стійкості підприємств виокремлюють чотири з них, які є найбільш фундаментальними [1]:

1) визначення рівня забезпеченості запасів у складі оборотних активів підприємства джерелами їх формування (цим узагальнюючим показником є надлишок або нестача джерел фінансування для формування запасів, який визначають як різницю між величиною джерел покриття та величиною запасів. Вартість запасів порівнюють послідовно з наявністю власного оборотного капіталу, до якого поетапно додають вартість довгострокових зобов'язань та короткострокових кредитів і позик. І відповідно до забезпеченості запасів, заданими варіантами фінансування, розрізняють чотири типи фінансової стійкості (абсолютна, нормальна, нестійкий і критичний фінансовий стан)[20];

2) обчислення певної кількості коефіцієнтів і на основі дослідження їх в динаміці та порівняння з нормативними значеннями вироблення певних висновків щодо фінансового стану підприємства (в якості основних визначено індикаторами оперативної стійкості коефіцієнти ліквідності (поточної, абсолютної, швидкої), індикаторами середньострокової стійкості коефіцієнти оборотності (ділової активності), а індикаторами, відповідно, довгострокової стійкості підприємства – коефіцієнти рентабельності) [3];

3) застосування одного інтегрованого показника, який складається з декількох найбільш вагомих коефіцієнтів, визначення певних меж його

значення для ідентифікації фінансової стійкості та фінансового стану підприємства (найчастіше застосовується для оцінки вірогідності банкрутства досліджуваного підприємства за умови нестійкого або критичного стану фінансової стійкості; вироблення таких показників є результатом досліджень можливості здійснення комплексної оцінки фінансового стану за допомогою багатofакторного дискримінантного аналізу)[21];

4) побудова розгорнутих уніфікованих аналітичних фінансових таблиць на базі бухгалтерської, фінансової та податкової звітності, формат яких дозволяє поєднати ці форми задля проведення розгорнутого аналізу який, в свою чергу, дозволить говорити про конкретні показники за весь період, а не про напрями розвитку підприємства станом на звітні дати. (У якості провідного показника виступає додана вартість і тому аналіз фінансової стійкості проводиться на стадіях формування, розподілу й використання доданої вартості. Для оцінки визначається частка доходу і величина податкової складової у доданій вартості, що є необхідним при здійсненні управління фінансовою стійкістю підприємства, яке поділяється залежно від часового аспекту проведення на поточне та оперативне) [42].

При використанні різних методик для виконання завдань оцінювання фінансової стійкості підприємства важливим є набір використовуваних оцінних показників, що дозволяють отримати обґрунтовані висновки. Для проведення моніторингу необхідно сформувавши групу показників, що дають у сукупності комплексну характеристику стану й перспектив будь – якого підприємства. Кількість показників моніторингу повинна бути невелика, тому що тільки в цьому випадку можна, з одного боку, створити передумови для оперативності й комплексності аналізу, а з іншого боку – уникнути надмірної трудомісткості й виключити суперечливість висновків. Крім того, повинна бути дана чітка й недвозначна інтерпретація показникам й їхнім значенням, а також сукупності значень показників [32].

Оцінка фінансової стійкості підприємства за допомогою відносних

показників є одним з найпоширеніших елементів фінансового аналізу у практиці господарювання. Зручність його застосування обумовлено, головним чином, наявністю необхідної вихідної інформації та інформативністю одержуваних у результаті значень коефіцієнтів [36]. Одним з основних недоліків його застосування (як показав огляд економічної літератури за оцінкою фінансової стійкості) є те, що, і в зарубіжній, і вітчизняній практиці немає більш-менш чітко регламентованого набору фінансових коефіцієнтів. Кожен з авторитетних авторів визначає склад використовуваних ним показників з власного бачення, без належних обґрунтувань. Так, Н.А. Русак [35, с. 192] для аналізу фінансової стійкості рекомендує використовувати 9 коефіцієнтів, М.Н. Крейніна – 7 [23, с. 96], В.В. Ковальов – 8 [17, с. 258]. Наявність такої великої кількості недостатньо чітко впорядкованих показників значно ускладнює аналітичну діяльність. Фінансові коефіцієнти, повинні представляти не набір, а систему, тобто не суперечити один одному та не повторювати один одного.

Показник фінансової автономії - один з найважливіших коефіцієнтів фінансової стійкості. Значення показника говорить про те, яку частину своїх активів компанія здатна профінансувати за рахунок власних фінансових ресурсів. В літературних джерелах нормативним значення вважається 0,5 [37].

Басовський Л.Є. зазначає, що нормативні значення фінансових коефіцієнтів залежать від галузевих особливостей підприємства, його розмірів (мається на увазі, величина річного доходу та середньорічна вартість активів), а також загальний стан економіки, фаза економічного циклу [2]. Тому постає необхідність визначення оптимального нормативного значення коефіцієнта фінансової автономії.

Для нормального функціонування підприємства прийнятним є фінансування 90% необоротних активів та 50% запасів підприємства за рахунок власних оборотних коштів. При цьому підприємство може самостійно обґрунтувати це співвідношення на основі складу і структури

активів.

Проаналізувавши статистичний збірник «Діяльність суб'єктів господарювання» визначимо оптимальне значення коефіцієнта фінансової автономії за обсягом запасів та необоротних активів в окремій галузі (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Динаміка коефіцієнта фінансової автономії за 2008-2018рр.

Роки	Сільське господарство	Промисловість	Будівництво	Торгівля
2008	0,53	0,52	0,44	0,27
2009	0,52	0,51	0,44	0,26
2010	0,49	0,49	0,43	0,25
2011	0,48	0,49	0,40	0,24
2012	0,44	0,55	0,40	0,23
2013	0,45	0,56	0,41	0,25
2014	0,39	0,54	0,40	0,24
2015	0,31	0,50	0,33	0,24
2016	0,18	0,47	0,39	0,22
2017	0,20	0,46	0,37	0,25
2018	0,23	0,47	0,37	0,24

Джерело [39]

Нормативним значенням буде являтися найбільший показник за досліджуваний період по окремим видам економічної діяльності (табл. 1.1).

Таку диференціацію необхідно здійснити для кожного окремого коефіцієнта, що застосовується для оцінки фінансової стійкості суб'єкта господарювання за допомогою відносних показників, що дозволить робити більш однозначні висновки щодо останньої.

Управління фінансовою стійкістю підприємства є одним з найбільш значимих функціональних напрямів системи фінансового менеджменту, який досить тісно пов'язаний з іншими системами управління, органічно входить до системи управління доходами та витратами, рухом активів, капіталу і грошових потоків, управління структурою капіталу, показниками ліквідності та платоспроможності, ділової активності, рентабельності тощо [40].

На думку Г.П. Скліяра та О.О. Педик, сутність категорії «механізм забезпечення фінансової стійкості підприємства» слід визначити як систему

форм, методів, прийомів, важелів, норм і нормативів, а також нормативно-правового, інформаційного, програмно-технічного та кадрового забезпечення, за допомогою яких на підприємстві досягається такий стан фінансових ресурсів, їх формування, розподілу та використання, що дозволяє підприємству розвиватися на основі зростання прибутку та капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику [38].

Т. В. Донченко під механізмом управління фінансовою стійкістю підприємства розуміє сукупність принципів, заходів, методів та інструментів управління, які застосовуються суб'єктами для забезпечення фінансової стійкості підприємства [14].

А. О. Верзун зазначає, що «сутність механізму забезпечення фінансової стійкості підприємства необхідно визначити як систему форм, прийомів, методів, норм і важелів, а також нормативно-правового, програмно-технічного, інформаційного та кадрового забезпечення, за допомогою яких на підприємстві досягається такий стан фінансових ресурсів, їх формування, розподіл та використання, що дозволяє підприємству розвиватись на основі формування стійкої тенденції зростання прибутку при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності та за умови припустимого рівня ризику» [6].

З позицій систематизації підходів, під управлінням фінансовою стійкістю підприємства доцільно розуміти систему принципів та методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням такого стану фінансових ресурсів і активів, їх формування та розподілу, яка б дозволила підприємству розвиватися на основі зростання прибутку та капіталу при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності та забезпечення і підтримання його фінансової рівноваги [26].

Під об'єктом управління фінансовою стійкістю зазначено всі сфери діяльності підприємства, які забезпечують його функціонування в ринкових умовах.

Суб'єкт управління як підсистема управлінського процесу включає керівників і менеджерів фінансових служб, які координують фінансово-господарську діяльність для забезпечення стабільної прибуткової діяльності.

На наш погляд, мета управління фінансовою стійкістю підприємства полягає у формуванні фінансової безпеки підприємства та запобіганні кризовим явищам. Незважаючи на те, що фінансова стійкість підприємства забезпечується на довгострокову перспективу, проблеми з її забезпечення можуть виникати вже в поточному періоді у зв'язку із накопиченням кредиторської заборгованості та боргів за отриманими кредитами. Отже, запобігання втраті стійкого стану необхідно постійно приділяти увагу, відстежуючи прояви затримки платежів покупцями продукції, прогнозуючи витрачання коштів на сплату кредитних зобов'язань, податкових платежів та витрат за іншими напрямками, тобто слід підтримувати збалансований рух грошових коштів.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішувати комплекс завдань за кожною сферою діяльності підприємства. Так, ефективне управління фінансовою стійкістю залежить від узгодження виробничих і збутових процесів, тобто продукція, яка виробляється, має повністю задовольняти потреби споживачів і реалізовуватися згідно з графіком продажів. Мінімізація залишків готової продукції сприяє прискоренню оборотності оборотних активів, зростанню прибутків і стійкості підприємства [29].

Обґрунтоване залучення позикових коштів для оновлення виробничих потужностей дозволить отримати конкурентні переваги: зменшити витрати на випуск продукції, збільшити обсяг її реалізації. У процесі фінансування діяльності слід досліджувати структуру власних і позикових коштів з метою збереження фінансової стійкості [12].

Такі сфери діяльності, як інвестування й кредитування пов'язані з вивільненням коштів з обігу, що негативно віддзеркалюється на стабільності підприємства, тому в процесі управління доречно враховувати, чи буде

достатнім розмір додаткового прибутку для погашення заборгованості за розрахунками, що виникли. Також необхідно спланувати джерела покриття витрат у поточному періоді, тобто збалансувати й синхронізувати рух коштів.

Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства є частиною загальної системи управління підприємством, що забезпечує вплив на чинники, від яких залежить загальний результат діяльності суб'єкта [31].

Процес формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства необхідно розпочати з характеристики його складових, а також визначення послідовності певних етапів. Оскільки механізм будується на основі системного підходу, то правомірним буде виділення таких його складових, як об'єкти та суб'єкти. Отже, перший етап процесу формування повинен включати в себе визначення об'єктів управління; суб'єктів, які б здійснювали конкретні дії; а також цілей, які переслідують дані суб'єкти. У нашому випадку об'єктами можуть бути діяльність підприємства або його окремого підрозділу, певний виробничий процес, фінансова діяльність, прибуток, фінансові ресурси та ін.

Суб'єктами можуть виступати керівники вищої ланки, фінансові менеджери, фінансові служби і відділи, аналітики з фінансової безпеки та ін. Ціллю є збереження, забезпечення або досягнення певного рівня фінансової стійкості підприємства, за якого підприємство отримувало б прибуток, було платоспроможним і рентабельним [8].

На другому етапі необхідно оцінити поточний стан та рівень фінансової стійкості, а також виявити та здійснити аналіз чинників, які впливають на об'єкт і на виконання поставлених завдань і цілей. Оцінка поточного стану та фінансової стійкості підприємства здійснюється на основі різноманітних методів фінансового аналізу (наприклад, розрахунок коефіцієнтів фінансової автономії, заборгованості, фінансового левериджу, забезпеченості власним оборотним капіталом, і порівняння їх з базовими чи нормативними значеннями) [18].

Наступним кроком у формуванні механізму управління є визначення

методів впливу на зазначені раніше чинники. Характерним для цього етапу є застосування інструментарію управління фінансовою стійкістю, вибір якого залежить від можливостей підприємства, виду його діяльності, фінансового стану, рівня організації контролю та управління на підприємстві. Інструментарій управління фінансовою стійкістю підприємства представляє собою сукупність засобів, методів, важелів, способів здійснення управлінського впливу.

Наступний етап включає розробку стратегії управління фінансовою стійкістю підприємства, тобто визначення цілей, ризиків, стратегічних напрямів та перспектив розвитку підприємства. На цьому етапі необхідно узгодити цілі розробленої стратегії з загальною стратегією підприємства.

Із численних ризиків, що супроводжують діяльність підприємства, виділяють ризик зниження фінансової стійкості. Ця проблема широко висвітлюється в працях В. Й. Плиси [30]. Цей ризик зумовлюється неефективною структурою капіталу (високим коефіцієнтом співвідношення позичених і власних коштів). Управління ризиком зниження фінансової стійкості складовою загальної стратегії управління сталістю фінансового стану підприємства. Вона полягає у розробці системи заходів щодо вияву і попередження негативних наслідків ризику з метою ліквідації збитків, пов'язаних із ним [15].

Для оцінки ризику зниження фінансової стійкості використовують розрахунково-аналітичні методи оцінки, що дають кількісне уявлення про цей ризик [27].

Передостаннім етапом розробки є реалізація стратегії. Для її реалізації керівникам необхідно мати набір методик та моделей, на основі яких приймати найбільш доцільні рішення. Успіх реалізації розробленої стратегії підприємства залежить певною мірою від діючої системи контролю [14].

Отже, можна зробити висновок, що сьогодні фінансова стійкість є однією з актуальних і значущих тем досліджень, проте наукові підходи та методичне забезпечення щодо оцінювання рівня фінансової стійкості

підприємств потребують подальшого дослідження й удосконалення, тому предметом подальших досліджень може стати формування узагальненого підходу до оцінки фінансової стійкості підприємства з визначенням оптимальних нормативних значень застосовуваних показників.

РОЗДІЛ II

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ДП «АГАТ-ІНВЕСТ»

2.1. Оцінка структури активів та капіталу підприємства

Мета структурного аналізу – вивчення структури і динаміки засобів підприємства і джерел їх формування, щоб ознайомити з фінансовим станом загалом. Структурний аналіз має попередній характер, оскільки в результаті його проведення ще не можна дати кінцеву оцінку якості фінансового стану, для одержання якої необхідним є розрахунок спеціальних показників.

Активи підприємства поділяються на необоротні та оборотні активи. Тому найточніше загальну структуру активів характеризує коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів, який обчислюють як відношення між цими статтями.

Значення цього показника більшою мірою зумовлено галузевими особливостями обігу коштів аналізованого підприємства. Під час внутрішнього аналізу структури активів варто з'ясувати причини різкої зміни коефіцієнта (якщо це було) за звітний період.

Аналіз складу і структури активів проводимо на основі даних табл. 2.1–2.2:

Таблиця 2.1

Динаміка складу активів ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр.

Показники	2016	2017	2018	Темп росту, %
Необоротні активи, тис. грн	3 771,85	3 681,8	3 234,2	85,75
Оборотні активи, тис. грн	7 053,05	7 179,6	6 437,45	91,27
Разом активи, тис. грн	10 975,6	11 012,1	9 822,35	89,49
Коефіцієнт співвідношення оборотних та необоротних активів	1,87	1,95	1,99	x

Таблиця 2.2

Динаміка структури активів ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр.

%

Показники	2016	2017	2018	Абсолютний приріст
Необоротні активи	34,37	33,43	32,93	-1,44
Оборотні активи	64,26	65,20	65,54	1,28
Разом активи	100	100	100	x

Як видно з табл.2.2, структура активів підприємства залишається відносно стабільною протягом трьох років. У 2016 році оборотні активи становлять 64,26 % від загальної вартості майна підприємства. У 2018 році їх частка несуттєво зростає до рівня 65,54 %. Це свідчить про активне вкладання коштів в оборотні активи та зменшення таких вкладень у необоротні, що певним чином говорить про відсутність впровадження нових технологій і спрямувань. Підвищення частки оборотних активів при ефективному їх використанні приведе до прискорення оборотності сукупних активів підприємства.

Розглянемо детальніше склад та структуру оборотних активів (табл. 2.3-2.4).

Таблиця 2.3

Динаміка складу оборотних активів ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр.

Показники	2016	2017	2018	Темп росту, %
	тис. грн	тис. грн	тис. грн	
Запаси	362,50	417,85	312,20	86,12
Дебіторська заборгованість	3 742,70	4 003,35	2 507,30	66,99
Гроші та їх еквіваленти	763,85	499,90	1 988,45	260,32
Витрати майбутніх періодів	2 047,00	2 047,00	1 023,50	50,00
Інші оборотні активи	136,80	211,50	606,00	442,98
Всього оборотні активи	7 053,05	7 179,60	6 437,45	91,27

Таблиця 2.4

**Динаміка структури оборотних активів ДП «Агат-Інвест»
за 2016-2018 рр.**

Показники	2016	2017	2018	Абсолютний приріст
Запаси	5,14	5,82	4,85	-0,29
Дебіторська заборгованість	53,06	55,76	38,95	-14,12
Гроші та їх еквіваленти	10,83	6,96	30,89	20,06
Витрати майбутніх періодів	29,02	28,51	15,90	-13,12
Інші оборотні активи	1,94	2,95	9,41	7,47
Всього оборотні активи	100,00	100,00	100,00	х

Протягом аналізованого періоду запаси займали близько 5-6% в загальній структурі (табл. 2.4). Щодо інших показників, то вони мали нестабільні тенденції. Так, дебіторська заборгованість, що займала найбільшу питому вагу (40-55%) в складі оборотних активів, значно зменшилась у 2018 році порівняно з 2016 роком. Її скорочення оцінюється позитивно, якщо це відбувається за рахунок скорочення періоду її погашення. Якщо ж дебіторська заборгованість зменшується у зв'язку зі зменшенням відвантаження продукції, то це свідчить про зниження ділової активності підприємства. Зростання такого показника як гроші та їх еквіваленти у структурі ліквідних активів можна розцінювати позитивно, адже це свідчить про збільшення їх на поточних рахунках та про зростання ліквідності підприємства.

Проведемо оцінку рівня платоспроможності підприємства на основі характеристики ліквідності оборотних активів (табл. 2.5).

Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2016-2017рр. був надто низьким, однак у 2018 році показник досяг нормативного, головним чином за рахунок збільшення грошових коштів і зменшення поточних зобов'язань. Коефіцієнт швидкої ліквідності за досліджуваний період був близьким до норми. Що стосується коефіцієнта загальної ліквідності і власної платоспроможності, то їх значення були незадовільними. Отже, підприємство не здатне погасити свої поточні зобов'язання за рахунок власних оборотних коштів.

Таблиця 2.5

Показники ліквідності та платоспроможності**ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр**

Показники	2016	2017	2018	Абсолютний приріст	
				2017-2016	2018-2017
Запаси, тис. грн.	362,50	417,85	312,20	55,35	- 105,65
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	3 742,7	4 003,3	2 507,3	260,6	-1 496,0
Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	763,8	499,9	1 988,4	- 263,9	1 488,5
Оборотні активи, тис. грн.	7 053,05	7 179,60	6 437,45	126,55	- 742,15
Поточні зобов'язання, тис. грн.	16 608,6	15 201,1	13 687,3	- 1 407,5	- 1 513,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,05	0,03	0,15	- 0,02	0,12
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,40	0,44	0,45	0,04	0,01
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,42	0,47	0,47	0,05	0,00
Коефіцієнт власної платоспроможності	-0,58	-0,53	-0,53	0,05	0,00

Аналіз структури капіталу є одним із найбільш важливих і складних завдань, які вирішуються у процесі фінансового управління підприємством. Оптимальна структура капіталу являє собою таке співвідношення використання власних і позичених коштів, при якому забезпечується ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності і коефіцієнтом фінансової стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість [9].

В сучасних умовах структура капіталу є тим фактором, який здійснює безпосередній вплив на фінансовий стан підприємства – його платоспроможність та ліквідність, розмір доходу, рентабельність діяльності. Капітал є основою діяльності кожного підприємства, тому своєчасний і повний аналіз його дозволяє отримати нові характеристики об'єкта і застосувати обґрунтоване управлінське рішення, що веде до досягнення мети діяльності підприємства. Структурний аналіз має попередній характер, оскільки в результаті його проведення ще не можна дати кінцеву оцінку якості фінансового стану, для одержання якої необхідним є розрахунок спеціальних показників [41].

Динаміку складу та структури капіталу ДП «Агат-Інвест» за три роки наведено в табл. 2.6-2.7.

Таблиця 2.6

Динаміка складу капіталу ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр.

Показники	2016	2017	2018	Темп росту, %
	тис. грн	тис. грн	тис. грн	
Зареєстрований капітал	266,5	266,5	266,5	100,0
Непокритий збиток	-14 103,9	-13 339,6	-8 666,4	61,4
Всього власний капітал	-13 837,4	-13 073,1	-8 399,9	60,7
Всього довгострокові зобов'язання	8 204,3	8 884,1	4 534,9	55,2
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги	6 062,0	4 222,8	3 769,4	62,1
Поточні зобов'язання за розрахунками	644,8	258,3	169,3	26,2
Інші поточні зобов'язання	9 901,8	10 720,0	9 748,5	98,4
Всього поточні зобов'язання	16 608,6	15 201,1	13 687,3	82,4
Всього капітал	10 975,6	11 012,1	9 822,3	89,4

З табл. 2.6 можна побачити, що майно підприємства фінансується за рахунок позикових коштів, так як за досліджуваний період підприємство мало від'ємну суму власного капіталу. Спричинено це головним чином через наявний у підприємства непокритий збиток. Так як підприємство мало кредитний договір у валюті, через коливання курсу долара виникли курсові різниці, що й сформували суму непокритого збитку. Відбиття в балансі непокритих збитків означає, що всі наявні в підприємства джерела покриття їх уже вичерпані, тобто відсутні резервні (страхові) фонди. Однак позитивним моментом є те, що спостерігається позитивна тенденція до його зменшення, на 40,27 відсоткових пунктів у 2018 році відносно 2016 року (табл. 2.7), що було наслідком закриття кредитного договору.

Таблиця 2.7

Динаміка структури капіталу ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр.

Показники	2016	2017	2018	Абсолютний приріст %
Зареєстрований капітал	2,43	2,42	2,71	0,29
Непокритий збиток	-128,50	-121,14	-88,23	40,27
Всього власний капітал	-126,07	-118,72	-85,52	40,56
Всього довгострокові зобов'язання	74,75	80,68	46,17	-28,58

Продовження табл. 2.7

Показники	2016	2017	2018	Абсолютний приріст
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги	55,23	38,35	38,38	-16,86
Поточні зобов'язання за розрахунками	5,87	2,35	1,72	-4,15
Інші поточні зобов'язання	90,22	97,35	99,25	9,03
Всього поточні зобов'язання	151,32	138,04	139,35	-11,97
Всього капітал	100,00	100,00	100,00	0,00

За досліджуваний період поточні зобов'язання переважали над довгостроковими. Найбільш вагомою статтею у цьому розділі є інші поточні зобов'язання (табл. 2.7). Так як підприємство здає в оренду третім особам орендні площі та обов'язковою умовою для орендарів є перерахування авансу за наступний місяць за звітним, то ця сума потрапляє у статтю інші поточні зобов'язання. Тобто, оплата від орендаря вже надійшла, але «відвантаження товару» буде у наступному звітному місяці. Також у цю статтю попадають такі платежі, як гарантійні, які будуть виплачені орендарю в момент розірвання договору.

Довгостроковими зобов'язання відіграють важливу роль у господарській діяльності підприємства. Вважається, що фінансування за рахунок позикового капіталу є економічно вигідним для підприємства, адже вартість підприємства зростає, а рентабельність капіталу збільшується. Це пов'язано з тим, що прибуток, отриманий у результаті використання кредиту, залишається винятково у підприємства, тому використання «чужих» коштів збільшує рентабельність власного капіталу підприємства. Це називається ефектом фінансового важеля, він може збільшуватися або зменшуватися, залежно від поєднання позикових та залучених коштів або від розміру відсоткової ставки за кредит. ДП «Агат-Інвест» мало кредитний договір з Кіпрською компанією, що наданий на розвиток бізнесу у доларах.

Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом є індикатором здатності підприємства фінансувати оборотні активи за рахунок власного оборотного капіталу.

Значення коефіцієнта забезпеченості власним оборотним капіталом для

досліджуваного підприємства протягом 2016-2018 рр наведені у табл.2.8.

Таблиця 2.8

Динаміка коефіцієнта забезпеченості власним оборотним капіталом ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр.

Показник	2016	2017	2018	Абсолютний приріст	
				2017-2016	2018-2017
Власний оборотний капітал, тис грн	-10 065,5	- 9 391,3	-5 165,7	674,2	4 225,6
-власний капітал, тис. грн	-13 837,4	-13 073,1	-8 399,9	764,2	4 673,2
- необоротні активи, тис. грн	3 771,8	3 681,8	3 234,2	- 90,0	- 447,6
Оборотні активи, тис. грн	7 053,0	7 179,6	6 437,4	126,5	- 742,1
Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом	- 1,4	- 1,3	- 0,8	0,1	0,5

І з табл. 2.8 можна зробити висновок, що підприємство має критичні значення показника власного оборотного капіталу, спричинені, знову ж таки, сумою непокритого збитку у власному капіталі.

Коефіцієнт фінансової автономії - один з найбільш важливих коефіцієнтів фінансової стійкості. Він дорівнює співвідношенню власного капіталу компанії до всіх фінансових ресурсів. Значення показника говорить про те, яку частину своїх активів компанія здатна профінансувати за рахунок власних фінансових ресурсів [16].

Динаміку коефіцієнта фінансової автономії для ДП «Агат-Інвест» наведено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Динаміка коефіцієнта фінансової автономії ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр.

Показник	2016	2017	2018	Абсолютний приріст	
				2017-2016	2018-2017
Власний капітал, тис. грн	-13 837,40	-13 073,15	-8 399,90	764,25	4 673,25
Всього капітал, тис. грн	10 975,60	11 012,10	9 822,35	36,50	-1 189,75
Коефіцієнт фінансової автономії	-1,26	-1,19	-0,86	0,07	0,33

З табл. 2.9 можна побачити, що за аналізований період підприємство не здатне профінансувати свої активи за рахунок власного капіталу, тобто у

підприємства наявні високі рівні фінансових ризиків. Нормативним значенням є 0,5, проте, як ми зазначили у попередньому розділі, потрібно диференціювати це значення для підприємств різних галузей, що мають неоднакову структуру активів та капіталу.

Коефіцієнт заборгованості використовується для оцінки рівня заборгованості підприємства. Значення цього коефіцієнта за три роки для ДП «Агат-Інвест» наведено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Динаміка коефіцієнта заборгованості ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр.

Показник	2016	2017	2018	Абсолютний приріст	
				2017-2016	2018-2017
Позиковий капітал, тис грн	24 813,00	24 085,25	18 222,25	- 727,75	-5 863,00
Всього капітал, тис грн	10 975,60	11 012,10	9 822,35	36,50	-1 189,75
Коефіцієнт заборгованості	2,26	2,19	1,86	- 0,07	- 0,33

За проведеними розрахунками (табл. 2.10) можемо спостерігати перевищення фактичним значенням даного показника критеріального ($<0,5$), що є передумовою зниження фінансової стійкості підприємства та підвищення рівня ризику невиконання своїх боргових зобов'язань. Однак, потрібно зауважити, що значення знижується по роках, що є позитивною тенденцією, яку підприємство має підтримувати і надалі задля досягнення ним нормативного значення.

Коефіцієнт фінансового левериджу використовується для оцінки наявності власних коштів на одиницю позикових, що забезпечує при необхідності їх повернення кредиторам. Його значення за 2016-2018рр для досліджуваного підприємства наведено в табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Динаміка коефіцієнта фінансового левериджу

ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр.

Показник	2016	2017	2018	Абсолютний приріст	
				2017-2016	2018-2017
Позиковий капітал, тис грн	24 813,0	24 085,25	18 222,25	- 727,75	-5 863,00
Власний капітал, тис грн	- 13 837,4	-13 073,15	- 8 399,90	764,25	4 673,25
Коефіцієнт фінансового левериджу	-1,79	-1,84	-2,17	- 0,05	- 0,33

Значення показника фінансового левериджу у досліджуваній період є від'ємним (табл.2.11), що не дозволяє його співставляти з нормативом. Можна лише зробити висновок, що ризик фінансової стійкості підприємства є надмірно високим. Збільшення показника з -1,79 у 2016 році до -2,17 у 2018 році свідчить про подальше погіршення фінансової стійкості.

Проте, підприємницька діяльність – це завжди антагонізм прибутку і захищеності. Чим вищий прибуток, тим, зазвичай, і гірша захищеність підприємства (тобто вищий ризик його діяльності). Отже підприємства, які не формують власний оборотний капітал, перебувають у ситуації підвищеного фінансового ризику, у тому числі ризику втрати платоспроможності і банкрутства.

Об'єктивний аналіз величини та структури активів і пасивів підприємства і визначення на цій основі рівня його фінансової стабільності й незалежності, а також відповідності фінансово-господарської діяльності підприємства цілям його статутної діяльності є метою оцінки фінансової стійкості підприємства [13].

Відповідно до цього визначають абсолютні показники, що характеризують ступінь забезпеченості запасів і витрат джерелами їх формування. Абсолютні показники фінансової стійкості характеризують доступність і можливість витрат з резерву підприємства, що утворюється за допомогою джерел формування.

Є три показники, що характеризують нормальні джерела формування запасів і витрат [1]:

1. Чистий робочий капітал. Робочий капітал необхідний для підтримки фінансової стійкості підприємства, оскільки перевищення оборотних коштів

над короткостроковими зобов'язаннями означає, що підприємство не тільки може погасити свої короткострокові зобов'язання, але і має резерви для розширення діяльності.

2. Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Заборгованість підприємства на відшкодування вартості майна, одержаного від постачальників та забезпечення ним економічних вигод.

3. Короткострокові кредити банків, залучені для фінансування запасів.

Існує чотири типи фінансової стійкості [1]:

1. Абсолютна фінансова стійкість. Резерви і витрати фінансової стійкості повністю покриті за рахунок циркуляції капіталу. Підприємство не залежить від кредитів. Така ситуація відноситься до крайнього типу фінансової стабільності і буває досить рідко. Але вона не є ідеальною, адже підприємство не використовує зовнішні фінансові джерела в господарській діяльності.

2. Нормальна стійкість. Характеризується оптимальним використанням власних і кредитних ресурсів. Таке співвідношення гарантує платоспроможність підприємства.

3. Нестійкий фінансовий стан. Цей тип фінансової стійкості свідчить про наявність певних проблем з джерелами фінансування запасів та витрат. Для формування певної їх частини використані джерела фінансування, що не можуть бути визнані за нормальні (позикові ресурси, що отримані для інших цілей, залишки коштів фондів спеціального призначення, кредиторська заборгованість нетоварного характеру та ін.)

4. Кризовий фінансовий стан. Така ситуація означає, що підприємство на межі банкрутства, оскільки воно не може розрахуватися з кредиторами, є кредити, які не сплачені в установлені строки та прострочена дебіторська або кредиторська заборгованість [1].

Для зручності визначення типу фінансової стійкості доцільно представити розраховані показники в табл. 2.12.

Таблиця 2.12

**Оцінка типу фінансової стійкості ДП «Агат-Інвест» за
2016-2018 рр за моделлю Ковальова**

Показники	2016	2017	2018
Запаси та витрати, тис. грн	2 409,50	2 464,85	1 335,70
Чистий робочий капітал, тис. грн	-9 555,60	-8 021,55	-7 249,85
Нормальні джерела фінансування запасів, тис. грн, у т.ч.:			
- чистий робочий капітал, тис. грн	-9 555,60	-8 021,55	-7 249,85
- поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги, тис. грн	6 062,05	4 222,80	3 769,45
- короткострокові кредити банку, залучені для фінансування запасів, тис. грн	-	-	-
Наявність прострочених поточних зобов'язань, тис. грн	-	-	-
Тип поточної фінансової стійкості	нестійкий	нестійкий	нестійкий

За 2016-2018рр. тип поточної фінансової стійкості підприємства «Агат-Інвест» визначався як нестійкий тип. Він характеризується порушеною платоспроможністю. Проте є можливість відновити його. Підприємство повинно привернути додаткові джерела для покриття витрат і резервів, які в деякому сенсі не повноцінні. Це можуть бути вільні кошти резервного капіталу, фонди заощаджень і споживання тощо. Можливо, доцільним було б залучення банківського кредиту для тимчасового поповнення оборотних коштів. Фінансова нестійкість вважається нормальною (допустимою), якщо розмір короткострокових кредитів і кредитів для формування запасів і витрат не перевищує загальну вартість виробничих запасів і остаточних товарів (найбільш ліквідної частини запасів і витрат).

Основними шляхами поліпшення та підтримання фінансового становища на підприємстві є: збільшення власного капіталу; зниження величини необоротних активів за рахунок продажу або передачі в оренду основних засобів, що не використовуються на підприємстві; скорочення величини матеріально виробничих запасів до оптимального рівня (поточного та страхового) тощо.

2.2. Аналіз рівня збалансованості грошових потоків підприємства

Метою проведення аналізу збалансованості грошових потоків є дослідження узгодженості обсягів надходження та витрачання грошових коштів, що визначає ступінь динамічної платоспроможності підприємства, його фінансову рівновагу й можливості забезпечення стійкого економічного зростання.

Складемо балансове рівняння грошових потоків (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

Балансове рівняння грошових коштів ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр

тис.грн

Показник	2016	2017	2018
Запас грошових коштів на початок періоду	1 317,00	210,70	789,10
Позитивний грошовий потік	33 182,40	39 775,90	65 702,70
Сума	34 499,40	39 986,60	66 491,80
Запас грошових коштів на кінець періоду	210,70	789,10	3 187,80
Від'ємний грошовий потік	33 953,00	37 759,70	57 107,40
Сума	34 163,70	38 548,80	60 295,20

Балансове рівняння грошових коштів характеризує залишки грошових коштів на кінець досліджуваного періоду в порівнянні з початком. Для нашого підприємства рівняння не зійшлося (табл. 2.13), що є негативним явищем.

Чистий грошовий потік характеризує грошовий результат діяльності підприємства, обсяг його власних фінансових ресурсів, що перебувають в грошовій формі та приріст ринкової вартості підприємства за досліджуваний період [45]. Його динаміку за 3 роки для ДП «Агат-Інвест» наведено в табл.2.14.

Таблиця 2.14

Динаміка чистого грошового потоку ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр

тис.грн

Показник	2016	2017	2018
Позитивний грошовий потік	33 182,40	39 775,90	65 702,70
Від'ємний грошовий потік	33 953,00	37 759,70	57 107,40
Чистий грошовий потік	- 770,60	2 016,20	8 595,30

З таблиці 2.14 можемо побачити, що позитивний грошовий потік був

меншим за від'ємний у 2016 році, але у наступних, 2017-2018рр., він перевищував його, а отже, чистий грошовий потік був додатнім та збільшувався по роках.

Коефіцієнт «якості» чистого грошового потоку надає узагальнюючу характеристику структури джерел формування чистого грошового потоку. Його висока якість характеризується зростанням частки чистого прибутку в його формуванні за рахунок зростання обсягів операційної діяльності.

Для ДП «Агат-Інвест» неможливо розрахувати цей коефіцієнт, так як нам не вистачає показника «амортизаційні відрахування», підприємство є суб'єктом малого підприємництва і не висвітлює ці показники у фінансовій звітності.

Коефіцієнт достатності грошових потоків від операційної діяльності характеризує ступінь достатності грошових коштів від операційної діяльності для покриття витрат на відшкодування капіталу, чистих інвестицій в операційні запаси та готівкові дивіденди. Значення показника на рівні одиниці свідчить про достатність власних грошових коштів для покриття потреб у них. В табл. 2.15 наведено динаміку цього коефіцієнта для ДП «Агат-Інвест».

Таблиця 2.15

**Динаміка коефіцієнта достатності грошових потоків
від операційної діяльності ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр**

Показник	2016	2017	2018
Чистий грошовий потік, тис.грн	- 770,60	2 016,20	8 595,30
Сума приросту запасів товарно-матеріальних цінностей у складі оборотних активів, тис. грн	120,00	- 9,30	- 202,00
Коефіцієнт достатності	- 6,42	- 216,80	- 42,55

Коефіцієнт достатності чистого грошового потоку підприємства, показує, що наявних грошових коштів підприємства недостатньо для виконання його зобов'язань (табл. 2.15). Чистий грошовий потік не покриває необхідні платежі підприємства. Тому для здійснення запланованих платежів підприємству слід привертати додаткові засоби, що може негативно відбитися на його фінансовій стійкості.

Середньоденний дефіцит грошових коштів характеризує обсяг середньоденного дефіциту грошових коштів, що виникає в процесі господарської діяльності підприємства. Його розрахунок, представлений в табл. 2.16, дозволяє оцінити можливу нестачу грошових коштів, виявити її причину та вжити заходи уникнення проблем з ліквідністю.

Таблиця 2.16

**Потенційний дефіцит грошових коштів ДП «Агат-Інвест»
за 2016-2018 рр**

Показник	2016	2017	2018
Власний оборотний капітал	-17 609,25	-16 754,95	-11 634,10
- власний капітал	-13 837,40	-13 073,15	-8 399,90
- необоротні активи	3 771,85	3 681,80	3 234,20
Фінансово-експлуатаційні витрати	-417,65	2 198,60	510,20
- оборотні активи	7 053,05	7 179,60	6 437,45
- грошові кошти	763,85	499,90	1 988,45
- кредиторська заборгованість	6 706,85	4 481,10	3 938,80
Дефіцит грошових коштів	-17 191,60	-18 953,55	-12 144,30
Середньоденний дефіцит грошових коштів	-47,75	-52,65	-33,73

тис.грн

За проведеними розрахунками(табл. 2.16), можна зробити висновок про потребу підприємства джерел поповнення власного оборотного капіталу, як приклад, за рахунок короткострокового кредиту банку.

Рівень дефіцитності грошових коштів. Значення цього показника вказує на те, яку частку від середнього позитивного грошового потоку від операційної діяльності становить величина середнього дефіциту грошових коштів, що дозволяє визначити обсяги додаткових надходжень, які має забезпечити підприємство для покриття такого дефіциту. Розрахунок рівня дефіцитності грошових коштів (табл. 2.17) є важливим інструментом обґрунтування обсягу резервного запасу грошових коштів.

Таблиця 2.17

Рівень дефіцитності грошових коштів ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр

Показник	2016	2017	2018
Середньоденний дефіцит грошових коштів, тис. грн	47,75	52,65	33,73
Середньоденний позитивний грошовий потік від операційної діяльності, тис. грн	92,06	110,32	182,15
Рівень дефіцитності грошових коштів	0,52	0,48	0,19

Аналізуючи табл. 2.17, можна помітити позитивну тенденцію зменшення рівня дефіцитності грошових коштів.

Коефіцієнт ліквідності грошових потоків, розрахований у табл.2.18, характеризує здатність підприємства покривати необхідні витрати грошових коштів позитивним грошовим потоком у звітному році.

Таблиця 2.18

Динаміка коефіцієнта ліквідності грошових потоків

ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр

Показник	2016	2017	2018
Позитивний грошовий потік, тис. грн	33 182,40	39 775,90	65 702,70
Від'ємний грошовий потік, тис. грн	33 953,00	37 759,70	57 107,40
Коефіцієнт ліквідності грошових потік	0,98	1,05	1,15

З даних табл. 2.18 видно, що у 2016 р. значення показника нижче рекомендованої норми, але протягом 2017–2018 рр. на ДП «Агат-Інвест» значення коефіцієнта ліквідності грошових потоків вище одиниці, що свідчить про здатність покривати витрати грошових коштів позитивним грошовим потоком. Високий рівень цього показника вказує на зростання залишків грошових активів і неефективне їх використання, тому його потрібно наблизити і підтримувати на рівні одиниці, тобто додатний і від'ємний грошові потоки повинні бути наближені до однакового обсягу.

Підсумовуючи проведені розрахунки, у підприємства наявний дефіцит грошових коштів для забезпечення необхідних видатків у процесі діяльності. Така ситуація потребує синхронізації потоків, пошуку джерел скорочення витратної частини та збільшення доходної частини бюджету грошових коштів.

Тому, з огляду на безсумнівне значення грошових коштів як основного елемента забезпечення фінансової стійкості підприємства, здатність підприємства до проведення стабільної безкризової господарської діяльності, оптимізація й управління грошових потоків повинні стати одним із найважливіших напрямів діяльності підприємств.

2.3. Узагальнююча оцінка фінансової стійкості підприємства

Оцінка фінансової стійкості суб'єктів господарювання передбачає вивчення та розрахунок комплексу показників, які відображають різні сторони діяльності підприємств та впливають на ефективність прийняття управлінських рішень. За її результатами можливо побачити проблемні сторони фінансової діяльності підприємства та розробити заходи щодо підвищення ліквідності, платоспроможності, рентабельності, також оцінити виробничий механізм та визначити перспективи його розвитку, виявити резерви підвищення ефективності функціонування підприємства та попередити виникнення фінансових негараздів.

Таким чином, актуалізується питання удосконалення методики оцінки фінансової стійкості з метою чіткого уявлення про фінансове положення підприємств та можливості визначення рекомендацій щодо покращення їх діяльності.

Незважаючи на велику кількість публікацій з питань оцінки фінансової стійкості підприємств, не існує єдиного підходу щодо формування основних показників її оцінки, методики їх обчислення та інтерпретація оцінювальних параметрів, які впливають на якість та достовірність розрахунку інтегральної оцінки фінансової стійкості суб'єктів господарювання.

Проведення діагностики за інтегральним показником дозволяє отримати досить вичерпну інформацію про фінансову стійкість підприємства на даному етапі його розвитку та можливу динаміку у майбутньому. Інтегральна оцінка формується на основі опису досліджуваного об'єкта, який характеризується великою кількістю ознак, меншим числом інформативних показників. Агрегування ознак в одну інтегральну оцінку ґрунтується на так званій «теорії адитивної цінності», згідно з якою цінність цілого дорівнює сумі цінностей його складових [11, с. 26].

Загалом при виділенні основних показників оцінки з усієї сукупності коефіцієнтів необхідно керуватись принципом максимальної

інформативності та допустимої мультиколінеарності, та групувати коефіцієнти відповідно до певного аспекту діяльності підприємства, який вони дозволяють описати.

Отже, оцінити фінансову стійкість підприємства пропонуємо шляхом розрахунку таких груп показників: ліквідність та платоспроможність; фінансова стійкість (табл. 2.19). Кожна група характеризує окремий аспект діяльності суб'єкта господарювання.

Таблиця 2.19

Інтерпретація груп показників оцінки фінансової стійкості підприємства

Показник	Розрахунок	Оцінювальні параметри
1. Показники ліквідності та платоспроможності		
Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{абл}$)	$K_{абл} = \frac{\text{грошові кошти та їх еквіваленти}}{\text{поточні зобов'язання}}$	0,15 - 0,2
Коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{пл}$)	$K_{пл} = \frac{\text{оборотні активи} - \text{запаси}}{\text{поточні зобов'язання}}$	0,5 - 0,8
Коефіцієнт загальної ліквідності ($K_{зл}$)	$K_{зл} = \frac{\text{оборотні активи}}{\text{поточні зобов'язання}}$	1 - 2
Коефіцієнт власної платоспроможності ($K_{впл}$)	$K_{впл} = \frac{\text{оборотні активи} - \text{поточні зобов'язання}}{\text{поточні зобов'язання}}$	>1
2. Показники фінансової стійкості		
Коефіцієнт фінансової незалежності ($K_{фнз}$)	$K_{фнз} = \frac{\text{власний капітал}}{\text{обсяг балансу}}$	>0,5
Коефіцієнт фінансової залежності ($K_{фз}$)	$K_{фз} = \frac{\text{власний капітал}}{\text{залучений капітал}}$	>1
Коефіцієнт співвідношення необоротних та оборотних активів ($K_{на/об}$)	$K_{на/об} = \frac{\text{необоротні активи}}{\text{оборотні активи}}$	<1
Коефіцієнт постійного активу ($K_{па}$)	$K_{па} = \frac{\text{необоротні активи}}{\text{власний капітал}}$	0,5

Джерело [21]

Завершати методика оцінки фінансової стійкості підприємства пропонуємо через розрахунок інтегрального показника. В економічній літературі узагальнено існуючі методи визначення інтегральних показників в наступні групи: індексний метод; бальний метод; графічний метод; статистичний метод [10, с. 199].

Виділяємо бальний метод, суть якого полягає у визначенні кожного показника певної кількості балів відповідно до його фактичного значення за

спеціально розробленою шкалою оцінювання, результатом розрахунку є їх сума.

Як видно з табл. 2.19 для оцінки фінансової стійкості є показники нормативні, які мають оцінювальні параметри, та тенденційні показники, які їх не мають. Доцільність такого поділу показників пояснюється зменшення міри фінансового ризику при визначенні рейтингу підприємства. Оскільки відповідність встановленим нормативам діяльності має бути першочерговою вимогою для оцінки фінансової стійкості, а динаміка тенденційних показників має бути похідною від нормованих значень.

Групування показників і визначення мінімально граничного значення за критеріями оцінки фінансової стійкості, визначеними експертним шляхом представлено в табл. 2.20.

Таблиця 2.20

Групування показників за критеріями оцінки фінансової стійкості (бальний метод)

Показник	Границі класів згідно з критеріями (бал)					
	1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас	5-й клас	6-й клас
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Більше 0,25 – 156	0,2 – 126	0,15 – 106	0,1 – 86	0,05 – 46	0,04 – 06
Коефіцієнт поточної ліквідності	Більше 1,0 – 136	0,9 – 116	0,8 – 106	0,7 – 96	0,6 – 66	0,5 – 06
Коефіцієнт загальної ліквідності	Більше 2,0 – 136	(1,9-1,7) – (12-11)6	(1,6-1,4) – (10,5-7,5)6	(1,3-1,1) – (6-3)6	1,0 – 26	Менше 1 – 06
Коефіцієнт власної платоспроможності	Більше 1,0 – 156	(0,9-0,8) – (14-12)6	(0,7-0,5) – (11-8,5)6	(0,4-0,3) – (7-4)6	0,2 – 1,56	Менше 1 – 06
Коефіцієнт фінансової незалежності	Більше 0,6 – 126	(0,59-0,54) – (11-10)6	(0,53-0,43) – (9-7,4)6	(0,42-0,41) – (6,8-2,8)6	0,4 – 1,56	Менше 0,3 – 06
Коефіцієнт фінансової залежності	Більше 0,5 -126	0,4 – 106	0,3 – 96	0,2 – 66	0,15 – 36	Менше 0,1 – 06
Коефіцієнт співвідношення необоротних та оборотних активів	Більше 1,0 – 106	0,9 – 96	0,8 – 76	0,7 – 66	0,6 – 36	Менше 0,5 – 06
Коефіцієнт постійного активу	Більше 0,5 – 106	0,4 – 96	0,3 – 76	0,4 – 66	0,3 – 36	Менше 0,2 – 06
Мінімальне значення границі	1006	88-846	73,5-66,46	54,8-44,86	246	06

Джерело [24]

Отже, інтегральну оцінку фінансової стійкості підприємства можна провести на основі зіставлення граничних (критичних і нормальних) та

фактичних значень індикаторів.

Нормування варто проводити стосовно нормального значення показника [24]:

$$X_i = \left(\frac{P_{i\phi}}{P_{in}} \right)^b, \quad (2.1)$$

де $P_{i\phi}$, P_{in} – відповідно фактичне і нормального значення і-го показника;

b – показник ступеня (для показника типу «мінімум» дорівнює 1, для показника типу «максимум» дорівнює -1).

Нормоване значення критичного показника визначається за формулою [24]:

$$X_{i\text{кр}} = \left(\frac{P_{i\text{кр}}}{P_{in}} \right)^b, \quad (2.2)$$

де $P_{i\text{кр}}$ – критичне значення вихідних показників.

Графічна інтерпретація отриманих оцінок допомагає кращому сприйняттю і характеризує не тільки поточну фінансову стійкість підприємства, але і той стан, до якого варто прагнути. Проілюструємо розглянутий метод, використовуючи дані ДП «Агат-Інвест» (табл. 2.21).

Таблиця 2.21

Показники фінансової стійкості ДП «Агат-Інвест» за 2016-2018 рр

Показники	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення	
				2017-2016	2018-2017
Необоротні активи, тис. грн.	3 771,85	3 681,80	3 234,20	- 90,05	- 447,60
Оборотні активи, тис. грн.	7 053,05	7 179,60	6 437,45	126,55	- 742,15
Власний капітал, тис. грн.	-13 837,40	-13 073,15	- 8 399,90	764,25	4 673,25
Позиковий капітал, тис. грн.	21 709,10	14 735,40	18 222,25	-6 973,70	3 486,85
Сума балансу, тис. грн.	10 975,60	11 012,10	9 822,35	36,50	-1 189,75
Коефіцієнт фінансової незалежності	-1,26	-1,19	-0,86	0,07	0,33
Коефіцієнт фінансової залежності	-0,64	-0,89	-0,46	- 0,25	0,43
Коефіцієнт співвідношення необоротних та оборотних активів	0,53	0,51	0,50	- 0,02	- 0,01

Коефіцієнт постійного активу	-0,27	-0,28	-0,39	- 0,01	- 0,10
------------------------------	-------	-------	-------	--------	--------

Аналіз фінансової стійкості за 2016–2018рр. показав, що протягом аналізованого періоду підприємство не було фінансово стійким, оскільки показники фінансової незалежності та фінансової залежності були від’ємними (табл. 2.21), що свідчить про недостатність власних коштів та неможливість покриття залучених коштів за рахунок власних ресурсів; показник постійного активу також від’ємний, що свідчить про відсутність фінансування власних ресурсів у розвиток підприємства.

Для побудови діаграми індикаторів рівня оцінки фінансової стійкості визначено нормовані значення відповідних показників (табл. 2.22).

Таблиця 2.22

Вихідні дані для побудови діаграми індикаторів оцінки фінансової стійкості ДП «Агат-Інвест» за 2018 р

Показники	Граничне значення показника		Граничне значення індикатора		Фактичне значення	
	критичне $P_{кр}$	нормальне P_n	критичне $X_{кр}$	нормальне X_n	показника P_ϕ	індикатора X_ϕ
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,04	0,25	0,16	1	0,15	0,60
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,5	1	0,5	1	0,45	0,45
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,9	2	0,45	1	0,47	0,24
Коефіцієнт власної платоспроможності	0,9	1	0,9	1	-0,53	-0,53
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,2	0,6	0,33	1	-0,86	-1,43
Коефіцієнт фінансової залежності	0,1	0,5	0,2	1	-0,46	-0,92
Коефіцієнт співвідношення необоротних та оборотних активів	0,5	1	0,5	1	0,5	0,50
Коефіцієнт постійного активу	0,15	0,5	0,3	1	-0,39	-0,78

Результати аналізу показали, що фактичні (2018 р.) показники абсолютної, швидкої та загальної ліквідності мають значення 0,15; 0,45; 0,47, а нормальні їх значення 0,25; 1; 2 (табл. 2.22). Це означає, що підприємство є недостатньо ліквідним, оскільки фактичні результати не досягають їх

нормальних значень. По показникам фінансової незалежності та залежності, значення яких є від'ємним, можна зробити висновок про незабезпеченість підприємства власними коштами і про фінансову залежність підприємства.

Графічно критичні, нормальні і фактичні значення наведено на діаграмі індикаторів оцінки фінансової стійкості ДП «Агат-Інвест» за 2018 рік (рис.2.1).

Як видно на діаграмі, усі фактичні значення індикаторів були близькими або значно нижчими від його критичних значень, що дає змогу зробити висновок, що у 2018 році ДП «Агат-Інвест» мало загрозову фінансову стійкість.

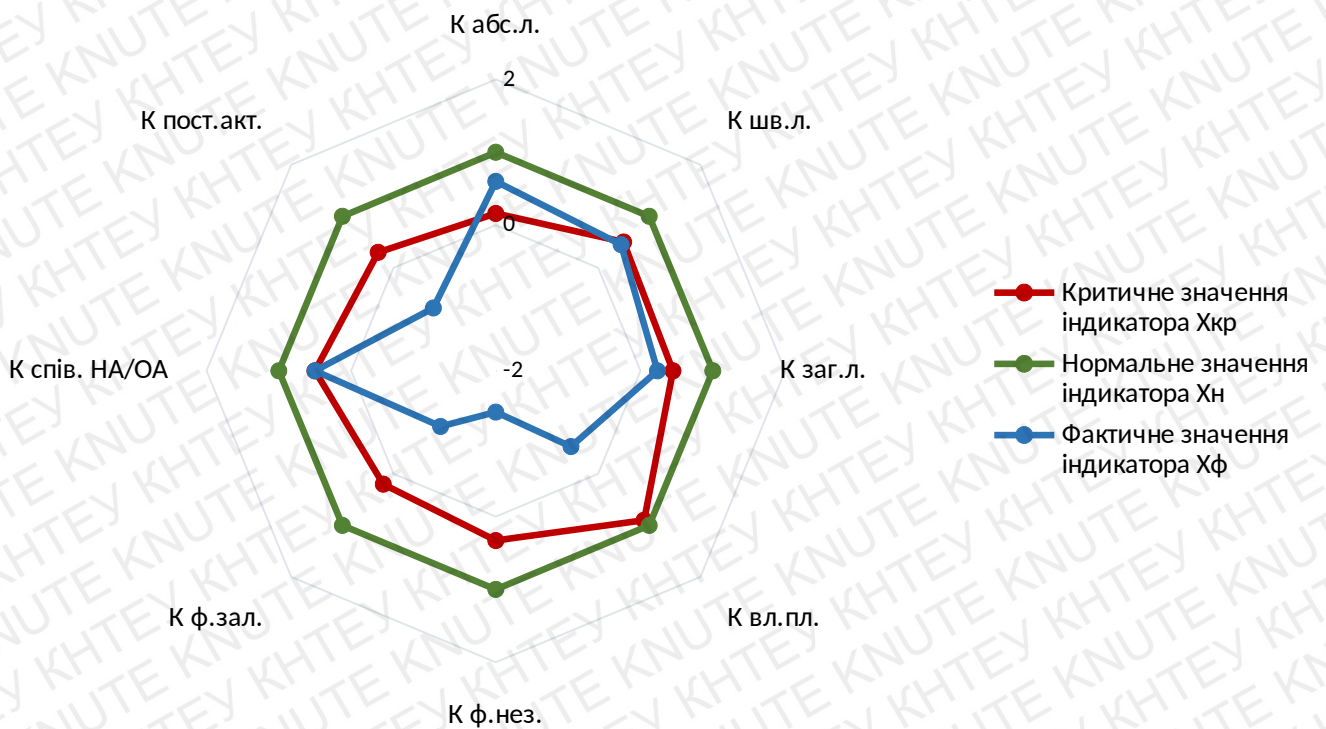

Рис. 2.1 Діаграма індикаторів оцінки фінансової стійкості ДП «Агат-Інвест» за 2018 рік

Наступним кроком, для інтерпретації інтегральної оцінки розмежуємо значення з використанням методом рейтингової оцінки. В основі визначення класу (рівня) фінансової стійкості лежать граничні значення показників та їх рейтинг (табл. 2.22). Якщо оцінка має значення вище нормального, то їй

присвоюють I клас, нижче нормального, але вище критичного – присвоюють II клас, нижче критичного – III клас. Модель шкали, що включає показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості, подана у табл. 2.23.

Таблиця 2.23

Шкала для оцінки фінансової стійкості підприємства

Показник	I клас	II клас	III клас
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Більше 0,25	0,1	0,04
Коефіцієнт поточної ліквідності	Більше 1,0	0,7	0,5
Коефіцієнт загальної ліквідності	Більше 2,0	1,3-1,1	Менше 1
Коефіцієнт власної платоспроможності	Більше 1,0	0,4-0,3	Менше 1
Коефіцієнт фінансової незалежності	Більше 0,6	0,42-0,41	Менше 0,3
Коефіцієнт фінансової залежності	Більше 0,5	0,2	Менше 0,1
Коефіцієнт співвідношення необоротних до оборотних активів	Більше 1,0	0,7	Менше 0,5
Коефіцієнт постійного активу	Більше 0,5	0,4	Менше 0,2

Загальна оцінка дається у балах, які визначаються як добутки рейтингу кожного показника на клас, а рейтинг кожного показника встановлюється в залежності від цілей дослідження і важливості показника для обраного напрямку дослідження [24]:

$$B = \sum P_i * K_i, \quad (2.3)$$

де B – сума балів;

P_i – рейтинг і-го показника;

K_i – клас і-го показника.

Практичне відображення оцінки фінансової стійкості ДП «Агат-Інвест» за 2018 рік згідно розробленої шкали наведена у табл. 2.24.

Таблиця 2.24

Інтегральна оцінка фінансової стійкості ДП «Агат-Інвест» за 2018 рік

Показники	Рейтинг показників %	Фактичне значення показника	Клас	Бали
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	20	0,60	I	20
Коефіцієнт поточної ліквідності	1	0,45	III	3
Коефіцієнт загальної ліквідності	1	0,24	III	3

Коефіцієнт власної платоспроможності	0	-0,53	III	0
Коефіцієнт фінансової незалежності	0	-1,43	III	0
Коефіцієнт фінансової залежності	0	-0,92	III	0
Коефіцієнт співвідношення необоротних до оборотних активів	2	0,50	III	6
Коефіцієнт постійного активу	0	-0,78	III	0
Інтегральна оцінка фінансової стійкості	x	x	V	32

В результаті аналітичних розрахунків інтегральна оцінка фінансової стійкості ДП «Агат-Інвест» за 2018 рік склала 32 бали (табл.2.24), що відповідає V класу і дозволяє оцінити фінансову стійкість компанії як критичну, що свідчить про низький рівень показників ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості.

Таким чином, в результаті використання інтегральної оцінки фінансової стійкості можливо побачити проблемні сторони підприємства та розробити заходи щодо підвищення показників фінансової стійкості, платоспроможності, ділової активності, виявити резерви підвищення ефективності функціонування підприємства та попередити виникнення фінансової кризи.

Запропонована методика може використовуватися у діяльності вітчизняних підприємствах України, так і за кордоном. Це пояснюється її універсальністю, повнотою множини оцінювальних параметрів, а також простотою розрахунків. Виходячи з проведеного дослідження, можна стверджувати, що універсальність та адекватність запропонованої моделі дозволяє покласти її в основу прогнозування фінансової стійкості підприємства, тому подальшої розробки потребує методика прогнозування фінансової стійкості підприємств.

РОЗДІЛ III

ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

ДП «АГАТ-ІНВЕСТ»

Швидкість змін сучасного ринку така велика, що саме пристосування до них стає істотною перевагою підприємств у конкурентній боротьбі. У цих умовах підприємства, які прагнуть зміцнити свої конкурентні позиції, повинні орієнтуватися на нові підходи, принципи і методи організації і ведення бізнес-процесів, заснованих на удосконаленні саме внутрішнього механізму управління сталим функціонуванням підприємств. Саме тому першочерговою проблемою на сьогоднішньому етапі розвитку всіх українських підприємств, що виробляють товари чи надають послуги, є пошук альтернативних шляхів покращання їх фінансової стійкості.

У 2004 році між ДП «Агат-Інвест» та Кіпрською компанією було укладено кредитний договір у доларах США. Підприємство мало платити відсотки за користування коштами та погашати тіло кредиту до кінця строку дії договору. На перший погляд такий кредит здається вигідним через низьку відсоткову ставку. Але коливання валютного курсу стало критичним моментом для досліджуваного підприємства, що спричинило значні курсові різниці. Тому першочерговою рекомендацією для фінансових менеджерів та керівників підприємства буде уникнення кредитування у валюті. Набагато безпечніше буде кредит у національній валюті, хоч і під більший відсоток.

Наступні рекомендації будуть спрямовані на покриття нерозподіленого збитку підприємства за рахунок збільшення доходів.

На площі, яку здає в оренду ДП «Агат-Інвест» розташовані магазини з продажу верхнього одягу зі шкіри та хутра. Важливо зазначити, що дана продукція має високу ціну. Покупець, зважаючи на це, розраховує на безготівкову оплату за для власної безпеки та для зручності, так як не потрібно носити у гаманці велику суму грошей. Як повідомляє Національний банк України, «У першому кварталі поточного року в Україні частка

безготівкових розрахунків за обсягом операцій з платіжними картками зростає до рівня 50%» [28]. У багатьох розвинених країнах безготівковий розрахунок відсунув розрахунки готівкою на задній план. Безготівкова оплата є вигідною і для продавця, так як це унеможлиблює шахрайство фальшивими грошима. Тому наступною пропозицією буде використання послуги еквайрингу, тобто здійснення розрахунків з підприємствами торгівлі (послуг) з використанням платіжних карток через POS-термінали. Це дозволить орендарям зменшити витрати на інкасацію виручки, підвищити якість обслуговування клієнтів, безкоштовно пройти навчання по роботі з терміналами, що в сукупності напряму вплине на прибуток, товарообіг і лояльність клієнтів. А для орендодавця – збільшити виручку за рахунок надання такої додаткової послуги.

Площі, що здаються в оренду, входять до складу ТЦ «Даринок». Тому однією з умов для магазинів торгівлі є концептуальний дизайн-проект, що узгоджується з загальною концепцією ТЦ. На даний час всі орендарі розробляють для своїх магазинів індивідуальні дизайн-проекти, які потім узгоджуються з керівництвом ТЦ. Такі умови є не вигідними для них, так як можливі поправки можуть понести за собою додаткові затрати. Вигідним рішенням для орендарів та орендодавця буде надання останнім послуг з розробки дизайн-проекту, який буде відразу узгодженим і з керівництвом ТЦ, і з бажаннями орендарів. Це забезпечить додатковий прибуток першим та економію другим.

Наступною пропозицією буде реконструкція вакантних площ, а саме технічних приміщень під склади. Адже верхній одяг зі шкіри та хутра займає чимало місця в магазині, тому доцільно зберігати якусь частину на складі, який буде знаходитись поряд, у пішій доступності. Така додаткова послуга дозволить орендодавцю використати вакантні площі з подальшим отриманням прибутку.

Корисною послугою для орендарів буде аутсорсинг, тобто передача функцій бухгалтерії сторонній організації, а саме ДП «Агат-Інвест». Адже

малому бізнесу недоцільно наймати окремих робітників на посаду бухгалтера на противагу бухгалтерському аутсорсингу з ведення податкового обліку та внутрішньої бухгалтерії.

І ще однією пропозицією буде проведення ДП «Агат-Інвест» для підприємців-орендарів тренінгів, семінарів, навчальних курсів по техніці продажів, менеджменту, фінансові грамотності тощо. Такі заходи збільшать товарообіг, підвищать ефективність діяльності та, як наслідок, збільшать виручку підприємців.

Також можна додати таку статтю доходів, які будуть надходити від надання послуг оренди вітрин, полиць, плечиків, манекенів. Адже, якщо магазин не є «сітьовиком», тільки розпочинає вести бізнес, йому буде вигідно скористатися такою послугою і зменшити свої витрати на старті підприємницької діяльності. Звичайно, ця послуга буде актуальною і для інших підприємців, які вже впевнено ведуть свій бізнес протягом декількох періодів.

Підсумувавши всі вище подані пропозиції, можна зробити висновки, що в сукупності ці заходи забезпечать підвищення виручки підприємства на 20% порівняно з останнім звітним роком, що в перспективі дозволить перекрити непокритий збиток та досягнути абсолютної фінансової стійкості.

Враховуючи вищезазначені пропозиції розробимо план доходів та витрат для ДП «Агат-Інвест» на 2019 рік.

На першому етапі розробки плану порівняємо обсяг планової чистої виручки від реалізації, що розрахована різними методами. При цьому, потрібно враховувати планову чисту виручку, отриману завдяки розширення послуг підприємства.

Спочатку сплануємо чисту виручку від реалізації послуг за допомогою середнього темпу росту. Результати розрахунку представленні в табл. 3.1.

З табл. 3.1 можна побачити, що планова чиста виручка, що розрахована через середній темп росту є високою. Використовувати даний метод розрахунку недоцільно, оскільки він не є найбільш точним, а тенденція

необов'язково буде мати однаковий характер.

Таблиця 3.1

Обсяги планової чистої виручки від реалізації товарів, робіт, послуг ДП «Агат-Інвест» на 2019 рік (по середньому темпу росту)

Показник	Роки			
	2015	2016	2017	2018
Чиста виручка від реалізації, тис. грн	26 696,3	32 245,6	38 967,8	64 179,2
Середній темп росту ЧВР	1,34			
Планова ЧВР з урахуванням пропозицій, тис. грн	77 015,04			
Планова ЧВР на 2019 рік, тис. грн	85 975,63			

Для порівняння здійснимо розрахунок чистої виручки від реалізації використовуючи коефіцієнт еластичності та з урахуванням збільшення на виручку, яку планується отримати після впровадження додаткової послуги (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Обсяги планової чистої виручки від реалізації товарів, робіт, послуг ДП «Агат-Інвест» на 2019 рік (на основі коефіцієнта еластичності)

Показник	Роки			
	2015	2016	2017	2018
Доходи населення, млн. грн	1 516 768,0	1 735 858,0	2 002 383,0	3 219 518,0
Індекс доходів населення	1,29			
Індекс ЧВР	1,34			
Коефіцієнт еластичності	1,19			
Планова ЧВР з впровадження додаткової послуги, тис. грн.	77 015,04			
Планова ЧВР на 2019 рік, тис. грн	71 822,78			

Проаналізувавши табл. 3.2, можна побачити, що виручка від реалізації на 2019 рік при розрахунку за допомогою коефіцієнта еластичності є нижчою ніж планова, хоча дуже близькою до її значення.

Скористаємося ще одним методом планування чистої виручки від реалізації на 2019 рік – експоненціального згладжування (табл. 3.3). Фактичний обсяг виручки у 2018 році - 64 179,20 тис. грн, плановий – 60 000 тис. грн. Значення фактору згладжування α характеризує рівень впливу даних

попередніх періодів на прогнозний показник.

Таблиця 3.3

Обсяги планової чистої виручки від реалізації товарів, робіт, послуг ДП «Агат-Інвест» на 2019 рік (на основі експоненціального згладжування)

Показники	Значення
Фактичне значення ЧВР у 2018 році, тис. грн	64 179,20
Прогноз ЧВР на 2019 рік, зроблений у 2018 році, тис. грн	65 000,00
Константа згладжування (α)	0,40
Прогноз ЧВР на 2019 рік, за методом експоненціального згладжування, тис. грн	64 671,68

Таким чином, розглянувши вищезазначені методи планування чистої виручки від реалізації окремо, виберемо найбільш доцільний метод розрахунку показника (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Планової обсяги чистої виручки від реалізації за розрахунку різними методами

Метод розрахунку планової ЧВР	Результати розрахунку, тис. грн	Коментар
Розрахунок за середнім темпом приросту ЧВР	85 975,63	Даний метод недоцільно використовувати для планування чистої виручки від реалізації. Динаміка показника не завжди зберігається в наступних періодах.
Розрахунок за коефіцієнтом еластичності	71 822,78	Даний метод є найбільш доцільним для подальшого планування чистої виручки від реалізації, оскільки враховує зовнішній фактор, який має вплив на розрахунковий показник.
Розрахунок методом експоненціального згладжування	64 671,68	Метод дає точних результатів на тривалий термін, тому що він базується на даних минулого і теперішнього часу, і похибка поступово збільшується в міру віддаленості прогнозу.

Отже, порівнявши планові показники чистої виручки від реалізації на 2019 рік, розраховані різними методами, зазначимо про доцільність використання в подальших розрахунках чистої виручки від реалізації товарів, робіт, послуг у сумі 71 822,78 тис. грн., яку було розраховано за допомогою коефіцієнта еластичності.

На основі розрахованого показника розробимо план доходів та витрат

ДП «Агат-Інвест» на 2019 рік (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

План доходів та витрат ДП «Агат-Інвест» на 2019 рік

тис. грн

Планові показники	2018	План на 2019 рік	Абсолютний приріст
1. Чиста виручка від реалізації продукції	64 179,20	77 015,04	12 835,84
2. Собівартість реалізованої продукції	41 193,90	49 432,68	8 238,78
3. Валовий прибуток	22 985,30	27 582,36	4 597,06
4. Інші операційні доходи	1 394,00	1 672,80	278,80
5. Інші операційні витрати	13 252,70	15 903,24	2 650,54
6. . Інші доходи	129,50	155,40	25,90
7. Інші витрати	2 660,80	3 192,96	532,16
8. Фінансовий результат до оподаткування	8 595,30	10 314,36	1 719,06
9. Податок на прибуток	1 547,15	1 856,58	309,43
10. Чистий прибуток	7 048,15	8 457,78	1 409,63

Собівартість реалізованої продукції, інші операційні доходи та інші операційні витрати, інші доходи та витрати було розраховано на рівні 2018 року. Проаналізувавши таблицю, можна побачити, що чистий прибуток ДП «Агат-Інвест» з урахуванням вищезазначених пропозицій зросте на 1 409,63 тис. грн (табл. 3.5), що становить 120% приросту. Збереження такої тенденції зростання чистої виручки від реалізації продукції значно покращить фінансове становище ДП «Агат-Інвест» в перспективі та збільшить його прибутки.

Наступним етапом розробимо балансовий план на 2019 рік та врахуємо запропоновані зміни з метою покращення показників фінансової стійкості підприємства (табл. 3.6)

Показники запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів та їх еквівалентів, поточної кредиторської заборгованості та деякі інші були розраховані на основі збереження періоду обороту 2018 року відносно планових показників чистої виручки від реалізації та собівартості реалізованої продукції. Інші показники планується залишити незмінними.

У плановому році планується капіталізувати більшу частину чистого прибутку, збільшивши таким чином суму нерозподіленого прибутку, який в майбутньому може спрямовуватись на розширення спектру наданих послуг.

Таблиця 3.6

Балансовий план ДП «Агат-Інвест» на 2019 рік

Актив	Сума, тис. грн	Пасив	Сума, тис. грн
Незавершені капітальні інвестиції	1,20	Зареєстрований капітал	266,50
Основні засоби за залишковою вартістю	1 301,95	Непокритий збиток	- 772,71
Довгострокові фінансові інвестиції	565,20	Всього власний капітал	- 506,21
Всього необоротних активів	1 868,35		
Запаси	374,64	Всього довгострокові зобов'язання	30,20
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1 848,60		
Дебіторська заборгованість за розрахунками	472,98		
Інша поточна дебіторська заборгованість	470,34		
Грошові кошти та їх еквіваленти	2 386,14	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1 884,73
Витрати майбутніх періодів	-	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками	84,68
Інші оборотні активи	727,20	Інші поточні зобов'язання	6 654,86
Всього оборотні активи	6 279,90	Всього поточні зобов'язання	8 624,26
Всього активи	8 148,25	Всього пасиви	8 148,25

Таким чином, розробивши балансовий план та план доходів та ДП «Агат-Інвест» на 2019 рік (табл. 3.6), ми врахували надані рекомендації щодо збільшення послуг підприємства задля покращення в перспективі фінансову стійкість підприємства. Для зручності в табл. 3.7 відображено надані рекомендації та ефект від їх реалізації.

Таблиця 3.7

Планові додаткові послуги ДП «Агат-Інвест» та їх ефект

Захід	Ефект
1. Еквайринг;	Надання додаткових послуг забезпечать підвищення чистої виручки від реалізації на 20%, до 77 015,04 тис. грн, що в майбутньому дозволить досягти абсолютної фінансової стійкості.
2. Розробка дизайн-проекту;	
3. Реконструкція вакантних площ технічних приміщень під склади;	
4. Бухгалтерський аутсорсинг;	
5. Проведення тренінгів, семінарів, навчальних курсів;	
6. Надання в оренду вітрин, полицок, манекенів,	

плечиків.

Для оцінки ефективності запропонованих заходів покращення фінансової стійкості, розрахуємо основні показники діяльності підприємства з урахуванням запланованих балансових значень та фінансових результатів та порівняємо їх з показниками звітного року (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

**Планові показники фінансової стійкості
ДП «Агат-Інвест» на 2019 рік**

Показники	2018	Планове значення, 2019	Абсолютне відхилення
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,15	0,28	0,13
2. Коефіцієнт проміжної ліквідності	0,45	0,68	0,23
3. Коефіцієнт загального покриття	0,47	0,73	0,26
4. Коефіцієнт співвідношення поточної дебіторської та кредиторської заборгованості	0,64	1,42	0,78
5. Коефіцієнт фінансової автономії	-0,86	-0,06	0,80
6. Коефіцієнт заборгованості	-0,46	-0,06	0,40
7. Період обороту активів, днів	55	38	-17,01
8. Період обороту запасів, днів	3	3	0,00
9. Період обороту поточної дебіторської заборгованості, днів	14	13	-1,01
10. Період обороту поточної кредиторської заборгованості, днів	22	9	-12,89
11. Рентабельність активів, %	78%	104%	0,25
12. Рентабельність власного капіталу, %	-92%	-1671%	-15,79
13. Рентабельність обороту, %	13%	13%	0,00

Аналізуючи таблицю 3.8, можна зробити висновки, що запропоновані заходи можуть бути ефективними для підприємства. Так, коефіцієнти ліквідності мали незначне зростання до нормативних значень. А коефіцієнт фінансової автономії майже перейшов межу у додатне значення. Така позитивна тенденція є сприятливою для підприємства, що може свідчити про те, що у майбутньому цей показник досягне свого нормативного значення «>0,5».

Важливим також є те, що показники періоду обороту зменшились, що призводить до скорочення операційного циклу.

Безумовно позитивним явищем є значне зростання рівня рентабельності. Це зумовлено головним чином за рахунок збільшення чистої виручки від реалізації та чистого прибутку, що, в свою чергу, було зумовлено наданням підприємством додаткових послуг своїм орендарям.

Графічно критичні, нормальні і планові значення на 2019 рік наведено на діаграмі індикаторів оцінки фінансової стійкості ДП «Агат-Інвест» (рис. 3.1).

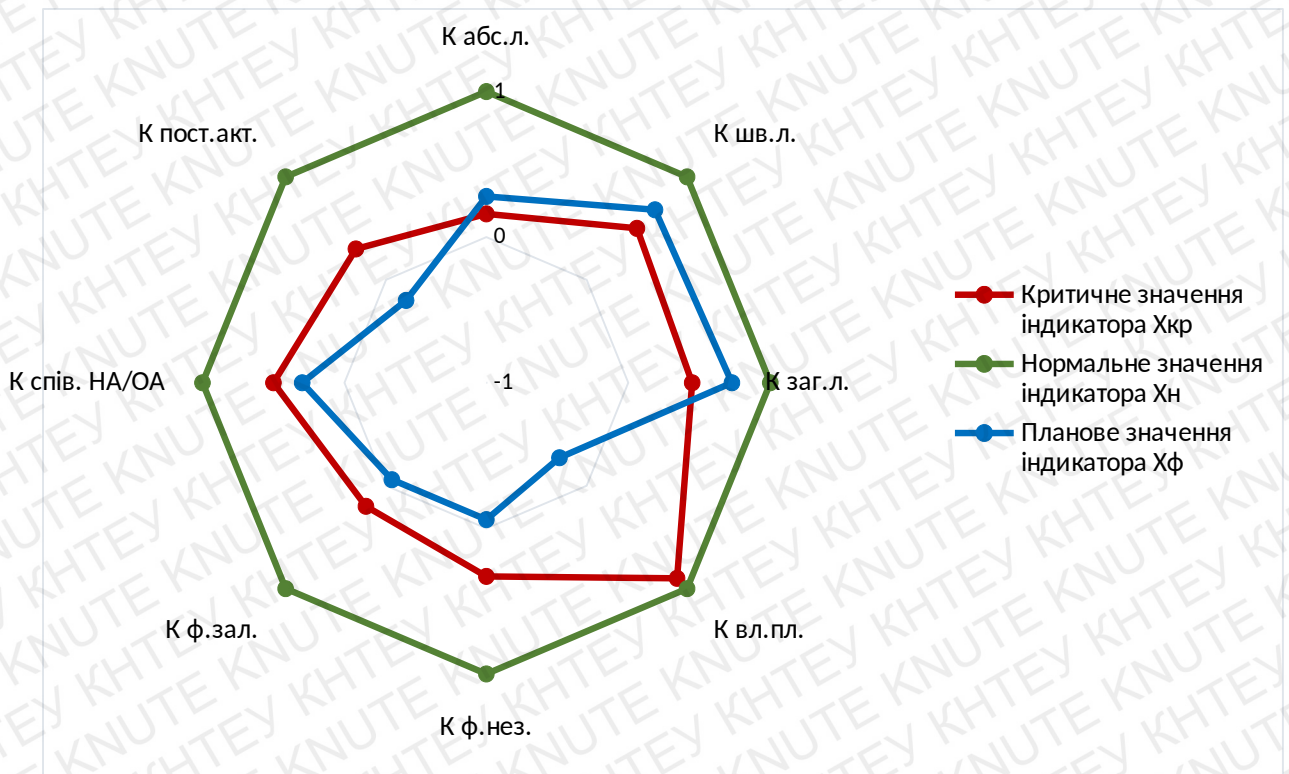

Рис. 3.1 Діаграма індикаторів оцінки фінансової стійкості ДП «Агат-Інвест» на 2019 рік

Як видно на рис.3.1, одні планові значення індикаторів перевищили критичні, а інші – наблизились ним.

Отже, можна стверджувати, що за умови використання інструментів підвищення фінансової стійкості та пошуку шляхів зростання прибутку кожне підприємство може покращити свою фінансову стійкість, що в свою чергу позитивно вплине не лише на загальний фінансовий стан підприємства, але і на його діяльність в цілому.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Дослідження сукупності теоретичних, методичних та практичних засад аналізу фінансової стійкості підприємства дозволило сформулювати висновки, які висвітлюють вирішення основних завдань випускної кваліфікаційної роботи відповідно до поставленої мети.

Проведене у першому розділі дослідження щодо сутності фінансової стійкості підприємства показало, що на сьогодні не існує єдиного підходу щодо змісту даної категорії. На нашу думку, поняття «фінансова стійкість підприємства» може трактуватися у вузькому сенсі як характеристика фінансового стану підприємства, що відображає його успішне функціонування; і в широкому - як здатність зберігати рівновагу активів і пасивів шляхом формування структури капіталу, що дозволяє фінансувати зобов'язання, здійснювати інвестиційні проекти в умовах дії внутрішніх і зовнішніх факторів. Також наведено етапи проведення аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства, на основі яких в другому розділі роботи проаналізовано систему показників фінансової стійкості ДП «Агат-Інвест» та визначено тип фінансової стійкості даного підприємства.

Основними інформаційними джерелами для оцінювання фінансового стану підприємства є показники фінансової, статистичної звітності підприємства і дані поточного бухгалтерського обліку, які повинні надавати доречну, достовірну та порівнянну інформацію щодо фінансового стану, результатів діяльності підприємства, руху його грошових коштів тощо.

Таким чином, на основі аналізу звітних даних ДП «Агат-Інвест», у другому розділі роботи визначаються основні тенденції формування й використання фінансових ресурсів підприємства, причини змін, що сталися, сильні та слабкі сторони підприємства та резерви поліпшення його фінансового стану у перспективі.

Для характеристики фінансової стійкості підприємства використовується система абсолютних та відносних показників. Найбільш

узагальнюючими абсолютними показниками фінансової стійкості є надлишок або нестача джерел коштів для формування запасів і витрат, тобто різниця між сумою джерел коштів і сумою запасів та витрат. До відносних показників відносяться коефіцієнти платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності підприємства.

У другому розділі було розраховано такі показники ліквідності і платоспроможності: коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2018 році становив 0,15, коефіцієнт швидкої ліквідності – 0,45, коефіцієнт загальної ліквідності – 0,47, коефіцієнт власної платоспроможності – -0,53. В структурі капіталу був наявний значний непокритий збиток, що складав -8 666,40 тис. грн, що спровокував від'ємне значення власного капіталу у -8 399,9 тис. грн. В позиковому капіталі переважали інші поточні зобов'язання (99,25%), що у 2018 році склали 9 748,5 тис. грн.

Здійснивши аналіз фінансово-економічних показників ДП «Агат-Інвест», можна стверджувати, що підприємство є прибутковим, рентабельним і має перспективи для подальшого розвитку та модернізації. Водночас існують проблеми в показниках ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, що зумовлено неефективністю використання оборотних коштів та наявним кредитним договором у валюті, що спричинив вагомий непокриті збитки.

Проведений у другому розділі аналіз рівня збалансованості грошових потоків підприємства показав, що підприємства потребує синхронізації потоків, пошуку джерел скорочення витратної частини та збільшення доходної частини бюджету грошових коштів. Коефіцієнт достатності грошових потоків у 2018 році становив -42,55, середньоденний дефіцит грошових коштів – 33,73 тис. грн, рівень дефіцитності грошових коштів – 0,19, що становить загрозу фінансовій стійкості ДП «Агат-Інвест».

Основними проблемами підприємства було визначено наступне: критична кількість власних коштів, які не забезпечують здійснення повномасштабної діяльності; негативні показники ліквідності,

платоспроможності, а також недостатність власного оборотного капіталу. А найголовнішою проблемою була наявність значного непокритого збитку.

Для вирішення перелічених проблем були запропоновані наступні рекомендації, для покриття непокритого збитку збільшити виручку підприємству за допомогою надання додаткових послуг:

- надання орендарям послуги еквайрингу, тобто здійснення розрахунків з використанням платіжних карток через POS-термінали;
- надання послуг з розробки дизайн-проектів торговельних приміщень;
- реконструкція вакантних площ технічних приміщень під склади;
- надання послуг бухгалтерського аутсорсингу;
- проведення підприємством тренінгів, семінарів, навчальних курсів для орендарів;
- надання в оренду вітрин, полицок, манекенів, плечиків.

Такі рекомендації дозволять збільшити у плановому році чисту виручку від реалізації продукції на 12 835,84 тис. грн, а чистий прибуток на 1 409,63 тис. грн. Непокритий збиток зменшиться до -772,71 тис. грн. В свою чергу, збільшаться також такі показники фінансової стійкості як: коефіцієнт абсолютної ліквідності – до 0,28, коефіцієнт проміжної ліквідності – до 0,68, коефіцієнт загального покриття – до 0,73, коефіцієнт фінансової автономії – до -0,06. Показник рентабельності активів зросте з 78% у 2018 році до 104% у плановому періоді.

Таким чином, реалізація запропонованих рекомендацій сприятиме зростанню виручки підприємства, а як наслідок ліквідності підприємства, відновленню платоспроможності, що забезпечить зростання рівня фінансової незалежності та фінансової стійкості суб'єкта господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева А. І. Комплексний економічний аналіз управлінської діяльності: навчальний посібник / А. І. Алексеева та ін. — 3 вид., Москва: КноРус, 2011р. — с. 705.
2. Басовский Л.Е. Теория экономического анализа: Учебное пособие. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 222с. – (Серия «Высшее образование»)
3. Башнянин Г. І. Фінансова стійкість суб'єктів господарювання та шляхи її покращення / Г. І. Башнянин, І. В. Лінтур // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2016. – Вип. 2 (02). – С. 98–101.
4. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / М. Д Білик. – Київ: КНЕУ, 2005. –588 с.
5. Бланк, И. А. Управление формированием капитала [Текст] / учебный курс / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2002. – 512 с. – ISBN 966-521-0262
6. Верзун А. О. Теоретичні підходи до формування та забезпечення фінансової стійкості підприємств [Електронний ресурс] / А. О. Верзун // Агросвіт. – 2013. – № 15. – Режим доступу : http://www.agrosvit.info/pdf/15_2013/12.pdf.
7. Вікіпедія: Вільна енциклопедія [Електронний ресурс] — Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Фінансова_стійкість
8. Гапак Н.М., Капштан С.А. Особливості визначення фінансової стійкості підприємства / Н.М. Гапак, С.А. Капштан // Науковий вісник Ужгородського університету. - Серія «Економіка». – 2016. - Випуск 1 (42). - С. 191-196
9. Глущенко В. В. Оптимізація структури капіталу акціонерних товариств на основі багатокритеріального підходу як напрям удосконалення фінансово-кредитного механізму їх розвитку / В. В. Глущенко, А. В. Кравець // Проблеми економіки та управління : [збірник наукових праць]. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. – С. 49-56.

10. Гнатієнко Г.М. Експертні технології прийняття рішень: монографія [Текст] / Г.М. Гнатієнко, В.Є. Снитюк. – К. : ТОВ «Маклаут», 2008. – 444 с.
11. Грабовецький Б.Є. Використання методу Дельфі для визначення оптимальних показників оцінки ефективності інвестиційної діяльності [Текст] / Б.Є. Грабовецький// Статистика України. – 2009. – № 9. – С. 35–41.
12. Грабовецький Б.Є. Економіко-методичне забезпечення оцінки достатності фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах господарювання / Б.Є. Грабовецький, І.В. Шварц, Стригуль Л.С.// Електронне наукове фахове видання - Серія «Глобальні та національні проблеми економіки»/ Миколаївський національний університет ім. О. Сухомлинського. - Миколаїв. - 2016. – Вип. 10.- С. 516-520.
13. Довбня С.Б., Волошина А.С. Формування системи збалансованих показників промислового підприємства. Економіка та суспільство. 2017. № 13. С. 446–452.
14. Донченко Т. В. Теоретичні основи формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства / Т. В. Донченко / Вісник хмельницького національного університету. – 2010. – № 1. – Т. 1. – С.23–27.
15. Інноваційна економіка : теоретичні та практичні аспекти : [моногр.] / Вип. 1 ; за ред. д.е.н., доц. Є. І. Масленнікова. – Херсон : Гринь Д. С., 2016. – Вип. 1. – 854 с.
16. Кампо, Г. М. Оцінка фінансової стійкості підприємств України / Г. М. Кампо, Н. М. Дочинець, О. В. Гаврилець // Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Економіка / редкол.: В. П. Мікловда (гол. ред.), В. І. Ярема , Н. Н. Пойда-Носик та інші. – Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2017. – Вип. 1(49). Том 1. – С. 150- 158.
17. Ковалев В.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / В. В. Ковалев, О. Н. Волкова. – М.: Проспект, 2002. – 432 с.

18. Ковальчук Н. О. Фінансова стійкість вітчизняних підприємств як передумова їх стабільного функціонування / Н. О. Ковальчук, Т. В. Руснак // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Випуск 11. – С. 368–371.
19. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. Київ: Знання, 2000. 378 с.
20. Косарева І. П. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства / І. П. Косарева, А. С. Бут // Молодий вчений. - 2017. - № 4. - С. 678-682.
21. Косарева І.П., Удовика Є.М. Удосконалення системи управління фінансовою стійкістю підприємств / І. П. Косарева, Є. М. Удовика // Глобальні та національні проблеми економіки (електронне наукове видання). - 2018. - № 23. - С. 246-251.
22. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування: навчальний посібник / Г.О Крамаренко – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 224 с.
23. Крейнина М. Н. Финансовое состояние предприятия. Методы оценки / М. Н. Крейнина. – М.: ИКЦ "Дис", 1997. – 224 с.
24. Ларікова Т. В. Особливості розрахунку інтегральної оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання / Т. В. Ларікова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 6(1). - С. 228-233.
25. Мамонтова Н. Умови забезпечення фінансової стійкості підприємств / Н.Мамонтова // Фінанси України. – 2000, № 8. – С. 103-107
26. Масленніков Є. І. Методологічні та практичні засади дослідження системи управління фінансовою стійкістю торговельного підприємства [моногр.] / Є. І. Масленніков. – Одеса : Прес-кур'єр, 2015. – 316 с.
27. Мисак Н. В. Стратегічні аспекти досягнення фінансової стійкості підприємства / Н. В. Мисак, О. І. Ященко / Науковий вісник. – 2005. – Вип. 15.5. – С. 384–389.
28. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://bank.gov.ua/>

29. Павленко О. Економічна сутність фінансової стійкості підприємств: фактори впливу, оцінка та джерела фінансування / О. Павленко, І. Семиліт // Молодий вчений. – 2016. – № 7. – С. 113–116.
30. Плиса В. Й. Управління ризиком фінансової стійкості підприємства / В. Й. Плиса // Фінанси України. – 2001. – № 1. – С. 67–73.
31. Побережець О. В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства : [моногр.] / О. В. Побережець. – Херсон : Видавництво : Грінь Д. С., 2016. – 500 с.
32. Приймак І.І. Стратегія забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання в економіці України: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата екон. наук: 08.00.04 / І.І. Приймак. – Львів, 2007. – 23 с.
33. Решитнякова А. В., Щербань О. Д. Управління фінансовою стійкістю підприємства // ББК 65.261 (4 укр). – 2016. – С. 139
34. Родионова В.М.. Финансовая устойчивость предприятия в условиях инфляции/ В.М Родионова., М.А Федотова– М.: Перспектива, 1995. –98 с.
35. Русак Н. А. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности / Н. А. Русак, В. И. Стражев, О. Ф. Мигун. – Мн.: Выш. шк., 1999. – 398 с.
36. Савко О.Я. Підходи до оцінки фінансової стійкості підприємств / О.Я. Савко: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентний потенціал підприємства: методи та механізми підвищення» (13 липня 2013 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://mevhnu.com/load/2013/7_konkurentnij_potencial_pidpriemstva_metodi_ta_mekhanizmi_pidvishhennja/37-1-0-180.
37. Санду І., Косолапова М., Свободін В. Оцінка фінансового стану компанії / І. Санду, М. Косолапова, В. Свободін // АІК — 2014 — № 2 с. 34–40.
38. Скляр Г. П. Механізм забезпечення фінансової стійкості підприємств споживчої кооперації та його удосконалення в умовах перехідної

економіки / Г. П. Скляр, О. О. Педик / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrcoop-journal.com.ua>.

39. Статистичний збірник «Діяльність суб'єктів господарювання». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ9_u.htm
40. Стригуль Л.С. Економіко-методичне забезпечення оцінки достатності фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах господарювання / Л.С. Стригуль// Електронне наукове фахове видання - Серія «Глобальні та національні проблеми економіки»/ Миколаївський національний університет ім. О. Сухомлинського. - Миколаїв. – 2016. – Вип. 10. – С. 516-520.
41. Стрішенець, О. Аналітичний огляд фінансової стійкості підприємства / О. Стрішенець // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, 2018. – № 3. – С. 59-65.
42. Ткаченко І.П. Оцінка фінансової стійкості підприємства та напрями її забезпечення / І.П. Ткаченко, І.А. Чувачалова, О.А. Чувачалов // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". – 2012. – № 5. – С. 96–104
43. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємств та її аналіз: Навч. Посібник/ Ю.С. Цал-Цалко– К.: ЦУЛ, 2002. – 360 с.
44. Шаблиста Л. Фінансова стійкість підприємства: сутність і методи оцінки/ Л.Шаблиста // Економіка і прогнозування.– 2006.– №2. – С. 46–57.
45. Швед Т.В., Біла І.С. Оцінка конкурентоспроможності підприємства. Вісник Мукачівського державного університету. Серія: Економіка і суспільство. 2017. № 8. С. 405–410.
46. Шеремет А.Д. Методика фінансового аналізу діяльності комерційних організацій / А.Д. Шеремет, Е.В. Негашев ; 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2016. – 208 с.

Існуючі підходи до визначення фінансової стійкості підприємства

Автор	Визначення фінансової стійкості
О.Г Крамаренко [22]	Такий фінансовий та економічний стан підприємства, за якого платоспроможність зберігає тенденцію до стійкості, тобто постійна у часі, а співвідношення власного і позикового капіталу перебуває у межах, які забезпечують цю платоспроможність.
Н. А Мамонтова [25]	Економічний стан підприємства, за якого забезпечується стабільна фінансова діяльність, постійне перевищення доходів над витратами, вільний обіг грошових коштів, ефективне управління фінансовими ресурсами, безперервний процес виробництва і реалізації продукції, розширення та оновлення виробництва.
М.Д. Білик [4]	Фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів підприємства, за якого раціональне розпорядження ними є гарантією наявності власних коштів, стабільної прибутковості та забезпечення процесу розширеного відтворення.
В.М. Родіонова і М.А. Федотова [34]	Трактують фінансову стійкість як такий стан фінансових ресурсів підприємства, їх розподіл і використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику.
Ю.С Цал-Цалко [43]	Це стан активів підприємства, що гарантує йому достатню платоспроможність.
М.Я. Коробов [19]	«... фінансова стійкість формується під впливом рентабельності діяльності. Якщо підприємство збиткове, малорентабельне, якщо величина прибутку падає, говорити про задовільний фінансовий стан, фінансову стійкість не доводиться...»
І.А. Бланк [5]	Фінансова стійкість - характеристика стабільного фінансового стану підприємства, що забезпечується високою часткою власного капіталу в загальній сумі використовуваних фінансових ресурсів.
Л.М. Шаблиста [44]	Фінансова стійкість – це узагальнююча якісна характеристика фінансового стану підприємства, яка відображає тенденції зміни фінансових відносин на підприємстві під впливом різноманітних внутрішніх і зовнішніх чинників .

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Дочірнє підприємство "Агат-інвест"	за СДРПОУ	2017 01 01
Територія Київ	за КОАТУУ	32206646
Організаційно-правова форма господарювання	Дочірнє підприємство	8038206006
Вид економічної діяльності	Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна	160
Середня кількість працівників, осіб	20	68.20
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком	
Адреса, телефон	бульвар Буп. Л.України, буд. 15, м. Київ, 01133	4618812

1. Баланс на 31 грудня 2016 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД		1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	3 078,0	3 336,3
первісна вартість	1011	3 768,0	4 374,2
знос	1012	(690,0)	(1 038,9)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	565,2	565,2
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	3 643,2	3 900,5
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	302,5	723,9
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	598,2	3 819,9
Дебиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1 369,8	436,0
у тому числі з податку на прибуток	1136	282,2	155,4
Інша поточна дебиторська заборгованість	1155	108,1	758,9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
гроші та їх еквіваленти	1165	1 317,0	210,7
Витрати майбутніх періодів	1170	2 047,0	2 047,0
Інші оборотні активи	1190	35,1	236,4
Усього за розділом II	1195	5 777,5	8 232,8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	150,7	150,7
Баланс	1300	9 571,4	12 284,0

Позив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	266,5	266,5
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(13 856,7)	(14 785,8)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(13 590,2)	(14 519,3)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	5 646,7	6 486,9
розрахунками з бюджетом	1620	1 006,8	270,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	8 830,9	11 308,0
Усього за розділом III	1695	15 484,4	18 074,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	9 571,4	12 284,0

2. Звіт про фінансові результати
за **Рік 2016**

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	32 245,6	26 696,3
Інші операційні доходи	2120	896,2	1 501,2
Інші доходи	2240	40,6	25,9
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	33 182,4	28 223,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(27 242,9)	(23 521,1)
Інші операційні витрати	2180	(5 804,7)	(8 887,3)
Інші витрати	2270	(905,5)	(798,5)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(33 953,1)	(33 206,9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(770,7)	(4 983,5)
Податок на прибуток	2300	(155,4)	(282,2)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(926,1)	(5 265,7)

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

Юрчук Павло Олександрович

(ініціали, прізвище)

не передбачено

(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Коди	
Дочірнє підприємство "Агат-інвест"	за СДРПОУ	2018	01 01
Територія м.Київ	за КОАТУУ	32206646	
Організаційно-правова форма господарювання	за КОПФГ	8038206006	
Вид економічної діяльності	за КВЕД	160	
Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна		68.20	
Середня кількість працівників, осіб			
18			
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон			
Бульвар Буп. Л.України, буд. 15, м. Київ, 01133			4618812

1.Баланс на 31 грудня 2017 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6,3	1,2
Основні засоби	1010	3 329,0	2 896,7
первіона вартість	1011	4 367,9	4 557,3
знос	1012	(1 038,9)	(1 660,6)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	565,2	565,2
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	3 900,5	3 463,1
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	422,5	413,2
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 786,9	1 413,4
Дебиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	873,7	693,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	871,2	691,5
Інша поточна дебиторська заборгованість	1155	749,3	489,7
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
і роки та їх еквіваленти	1165	210,7	789,1
Витрати майбутніх періодів	1170	2 047,0	2 047,0
Інші оборотні активи	1190	238,5	184,5
Усього за розділом II	1195	8 328,6	6 030,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	150,7	150,7
Баланс	1300	12 379,8	9 644,4

Позив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	266,5	266,5
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(14 348,1)	(12 331,2)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(14 081,6)	(12 064,7)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	6 477,4	1 968,2
розрахунками з бюджетом	1620	282,8	233,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	220,7	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	10 972,7	10 467,4
Усього за розділом III	1695	17 732,9	12 669,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	12 379,8	9 644,4

2. Звіт про фінансові результати
за **Рік 2017**

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м	Код за ДКУД
		1801007	1801007
1	2	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
3	4		
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	38 967,8	32 245,6
Інші операційні доходи	2120	747,8	896,2
Інші доходи	2240	60,3	40,6
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	39 775,9	33 182,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(31 335,8)	(27 242,9)
Інші операційні витрати	2180	(5 478,4)	(5 804,6)
Інші витрати	2270	(947,5)	(905,5)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(37 759,7)	(33 953,0)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	2 016,2	(770,6)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	2 016,2	(770,6)

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

Юрчук Павло Олександрович

(ініціали, прізвище)

не передбачено

(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Підприємство	Дочірнє підприємство "Агат-Інвест"	Дата (рік, місяць, число)	Коди	
Територія	Печерський район	за СДРПОУ	2019	01
Організаційно-правова форма господарювання	Дочірнє підприємство	за КОАТУУ	32206646	01
Вид економічної діяльності	Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна	за КОПФГ	8038209000	
Середня кількість працівників, осіб	13	за КВЕД	160	
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		68.20	
Адреса, телефон	Бульвар Лесі Українки, буд. 15, ПЕЧЕРСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, 01133			4618812

1. Баланс на 31 грудня 2018 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1,2	1,2
Основні засоби	1010	2 896,7	2 438,9
первісна вартість	1011	4 557,3	4 680,6
знос	1012	(1 660,6)	(2 241,7)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	565,2	565,2
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	3 463,1	3 005,3
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	413,2	211,2
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 413,4	1 687,6
Дебиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	693,7	94,8
у тому числі з податку на прибуток	1136	691,5	92,4
Інша поточна дебиторська заборгованість	1155	489,7	655,6
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	789,1	3 187,8
Витрати майбутніх періодів	1170	2 047,0	-
Інші оборотні активи	1190	184,5	1 027,5
Усього за розділом II	1195	6 030,6	6 844,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	150,7	150,7
Баланс	1300	9 644,4	10 000,3

Позив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	266,5	266,5
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(12 097,3)	(5 001,6)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(12 430,8)	(4 735,1)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1 908,2	5 570,7
розрахунками з бюджетом	1620	233,8	104,9
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	10 833,5	9 029,8
Усього за розділом III	1695	13 035,5	14 705,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	9 644,4	10 000,3

2. Звіт про фінансові результати
за **Рік 2018**

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м	Код за ДКУД
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	64 179,2	38 967,8
Інші операційні доходи	2120	1 394,0	747,8
Інші доходи	2240	129,5	60,3
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	65 702,7	39 775,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(41 193,9)	(31 335,8)
Інші операційні витрати	2180	(13 252,7)	(5 476,4)
Інші витрати	2270	(2 660,8)	(947,5)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(57 107,4)	(37 759,7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	8 595,3	2 016,2
Податок на прибуток	2300	(899,6)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	7 695,7	2 016,2

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

Ганченко Юрій Вадимович

(ініціали, прізвище)

не передбачено

(ініціали, прізвище)